

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR BİLİMLERİ EĞİTİMİ ALAN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN SPOR BRANŞLARINA GÖRE
DUYU PROFİLLERİNİN İNCELENMESİ
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
VE
ORDU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLEMİ

DUYGU SOYSAL

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Beytullah DÖNMEZ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

GİRESUN-2022

Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürünün onayı

Doç.Dr.Kürşad Han Dönmez

24/01/2022

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı standartlarına uygun olduğunu onaylarım.

Doç.Dr.Şevki Kolukısa

Bu tezi okuduğumuzu ve Yüksek Lisans tezi olarak bütün gerekliliklerini yerine getirdiğini onaylarız.

Dr.Öğr.Üyesi Beytullah Dönmez

Jüri Üyeleri ve Üniversiteleri

Dr.Öğr.Üyesi Beytullah Dönmez, Giresun Üniversitesi

Doç.Dr.Sevim Acaröz, Ordu Üniversitesi

Doç.Dr.Şevki Kolukısa, Giresun Üniversitesi

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, bu tezdeki bütün bilgilerin etik ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu ve kaynak gösterildiğini, yine bu tez çalışmasının herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Duygu Soysal

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın bütün aşamalarında gösterdiği destek, emek ve büyük sabrı için danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Beytullah Dönmez'e,

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam boyunca bilgi ve deneyimlerinden faydalandığım Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerine, Ar. Gör. Tuğçe Çalcalı' ya,

Tez çalışmamın özellikle veri toplama sürecinde yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Özgür Dinçer' e ve Doç. Dr. Melek Çol Ayvaz' a,

Çalışmaya yol gösterici katkıları, tecrübe ve önerileri için değerli bilgisi ve yapıcı yaklaşımıyla Uzm. Fzt. Merve Şuay Üçgül' e,

Tez çalışmam boyunca yardımlarını eksik etmeyen Özel MedicalPark Ordu Hastanesi Başhekimisi Dr. Göksal Şahin' e, Prof. Dr. Özcan Hız' a, Dr. Öğr. Üyesi Hilmi Gözlükaya' ya, Uzm. Fzt. Suat Pınar' a,

Yoğun geçen tez dönemimde gösterdiği sonsuz destek ve sabır için kardeşlerim Damla Çakmak ve Devrim Soysal' a, annem Selma Soysal' a,

Teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	viii
EKLER LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xii
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Beden Eğitimi	5
2.1.1.Beden Eğitiminin Temel Amaçları	5
2.2. Hareket.....	6
2.3.Spor.....	7
2.3.1.Spor Branşları ve Kişilik Özellikleri.....	8
2.4. Duyular	10
2.4.1.Duyu Bütünlüğü Teorisi	11
2.4.2.Duyu İşleme Modeli	12
2.4.3. Dunn' ın Duyu Profili	12
2.5.Spora Yönelim.....	16
3.GEREÇ VE YÖNTEM	18
3.1.Araştırmanın Modeli	18
3.2. Araştırma Grubu	18
3.3. Veri Toplama Araçları	18
3.3.1.Kişisel Bilgi Formu	18
3.3.2.Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Anketi.....	18
3.4. Veri Toplama Süreci	19
3.5. İstatistiksel Analizler	20
4.BULGULAR	21
5.TARTIŞMA.....	31

6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	36
6.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler	37
6.2.Araştırmacılara Yönelik Öneriler	37
7.KAYNAKLAR	39
EK-1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU	45
EK-2: ADÖLESAN/YETİŞKİN DUYU PROFİLİ ANKETİ ÖRNEĞİ.....	46
EK-3: TURNITIN RAPORU.....	47
EK-4: ANKET KULLANIM İZNİ	48
ÖZGEÇMİŞ.....	49



TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1 Duyu Profili (Çocuk Versiyonu) Faktörleri ve Dunn'ın Duyu İşleme Modeli ile Olan İlişkisi	15
Tablo 4.1 Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	21
Tablo 4.2 Öğrencilerin Yaş Dağılımları	21
Tablo 4.3 Annenin Eğitim Durumu	21
Tablo 4.4 Anne Meslek Türü	22
Tablo 4.5 Babanın Eğitim Durumu	22
Tablo 4.6 Baba Meslek Türü	22
Tablo 4.7 Mezun Olunan Lise	22
Tablo 4.8 Fakülte Bölümü	23
Tablo 4.9 Spor Yılı Geçmişi	23
Tablo 4.10 Sporda Millilik	23
Tablo 4.11 Sporcu Kategorisi	24
Tablo 4.12 Ailede Spor Yapan Birey	24
Tablo 4.13 Spora Teşvik Eden Unsur	24
Tablo 4.14 Spor Türü	24
Tablo 4.15 Cinsiyet ile Zayıf Kayıt Profili çapraz tablo analizi	25
Tablo 4.16 Cinsiyet ile Arayıcı Profili çapraz tablo analizi	25
Tablo 4.17 Cinsiyet ile Duyusal Hassasiyet Profili çapraz tablo analizi	25
Tablo 4.18 Cinsiyet ile Kaçınma Profili çapraz tablo analizi	26
Tablo 4.19 Spor türü ile Zayıf Kayıt Profili çapraz tablo analizi	26

Tablo 4.20 Spor türü ile Arayıcı çapraz tablo analizi	27
Tablo 4.21 Spor türü ile Duyusal Hassasiyet çapraz tablo analizi	28
Tablo 4.22 Spor türü ile Kaçınma çapraz tablo analizi	28
Tablo 4.23 Spor türü ile duyuşal işlem arasında yapılan ANOVA F testi	29
Tablo 4.24 Spor türü ile duyu profilleri arasında yapılan ki-kare analizi	30



SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ADYP:	Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Anketi
Ark:	Arkadaşları
DDİM:	Dunn Duyu İşleme Modeli
EPPS:	Edwards Kişisel Tercih Envanteri
NASPE	Amerikan Beden Eğitimi ve Rekreasyon Birliği
OKB:	Obsesif Kompulsif Bozukluk
p:	Anlamlılık Düzeyi
a:	Önem Düzeyi



EKLER LİSTESİ

EK-1:	Kişisel Bilgi Formu	44
EK-2:	Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Anketi	45
EK-3:	Turnitin Raporu	46
EK-4:	Anket Kullanım İzni	47



ÖZET

SPOR BİLİMLERİ EĞİTİMİ ALAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SPOR BRANŞLARINA GÖRE DUYU PROFİLLERİNİN İNCELENMESİ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ VE ORDU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLEMİ

Amaç: Bu araştırmada, spor bilimleri lisans eğitimi alan üniversite öğrencilerinin duyu profilleri ve bu profillerin "cinsiyet ve spor branşı" değişkenleri açısından farklılıkları incelendi.

Gereç ve Yöntem: Araştırma grubunu, 2020-2021 öğrenim yılı Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi'nde spor bilimleri eğitimi alan amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilen, 18-25 yaş arasındaki 90 gönüllü lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacının hazırlamış olduğu "Kişisel Bilgiler Formu" ve Aydın(2015) tarafından Türkçe uyarlamasının geçerlilik/güvenilirlik çalışması yapılan Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Anketi kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarına ait ortalamalar ve standart sapmalar verildi, ölçek ile alt boyutları için ise Cronbach-Alfa değerlerine bakıldı. Ayrıca ölçek ile alt boyutları için normallik varsayımları incelendi. Cinsiyet ve spor branşlarına göre duyu profili analizinde Crosstabs(çapraz tablo analizi), spor branşları ile ölçek alt boyutları analizinde ANOVA F Testi, spor branşları ve duyu profili çeyrekleri analizinde ise kikare testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmada elde edilen verilere göre öğrencilerin "cinsiyet ve spor branşları" değişkenleri açısından bireysel duyu profililerinin tipik(çoğu insan gibi) olduğu sonucuna ulaşılmıştır($P>0,05$). "Cinsiyet" değişkeninde verilen cevapların "Duyusal Hassasiyet, Duyusal Kaçınma, Düşük Kayıt ve Duyusal Arayıcı" alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($P>0,05$). Öğrencilerin "Spor Branşı" değişkeninde verdikleri cevapların bahsedilen alt boyutlar ile toplam ölçeğe ait puan ortalamaları arasında ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir($P>0,05$).

Sonuç: Araştırmada elde edilen sonuçlara bakıldığında savunma sporları ve takım sporları yapan öğrenciler değerlendirilen değişkenler açısından "tipik"

yani çoğu insana benzer profildedir. Atletizm ve branşları ve su sporları kategorilerinde lisanslı olan öğrencilerin ise bazı değişkenlerdeki cevapları çoğu insandan farklı olarak görülmüştür. Araştırmada ele alınan "günlük yaşam aktiviteleri, tat alma işlemi, hareketsel işlem, görme işlemi, dokunma işlemi ve işitsel işlem cevaplarında yapılan spor türüne göre olan değerlendirmede değişkenler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ancak işitsel işlemde su sporları ile uğraşan bireylerin puan ortalamasının diğer gruplara göre belirgin bir şekilde fazla olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sportif Branş, Duyu Profili, Duyu Bütünleme, Spor Bilimleri Öğrencileri



ABSTRACT
INVESTIGATION OF THE SENSORY PROFILES OF SPORTS SCIENCES
EDUCATION OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO SPORTS
BRANCHES

GİRESUN UNIVERSITY AND ORDU UNIVERSITY SAMPLE

Aim: In this study, the sensory profiles of university students receiving undergraduate education in sports sciences and the differences of these profiles in terms of "gender and sports branch" variables were examined.

Material and Method: The research group consisted of 90 volunteer undergraduate students between the ages of 18-25, selected according to the purposive sampling method, studying sports sciences at Giresun University and Ordu University in the 2020-2021 academic year. The "Personal Information Form" prepared by the researcher and the Adolescent/Adult Sensory Profile Questionnaire whose Turkish adaptation was conducted by Aydın (2015) for validity/reliability were used to collect the research data. The means and standard deviations of the sub-dimensions of the scale were given, and the Cronbach-Alpha values for the scale and its sub-dimensions were checked. In addition, normality assumptions for the scale and its sub-dimensions were examined. Crosstabs were used in the analysis of sensory profile according to gender and sports branches, ANOVA F Test was used in the analysis of sports branches and scale sub-dimensions, and the chi-square test was used in the analysis of sports branches and sensory profile quadrants.

Results: According to the data obtained in the study, it was concluded that the individual sensory profiles of the students are typical (like most people) in terms of "gender and sports branches" variables ($P>0.05$). No significant correlation was found between the mean scores of the answers given in the "Gender" variable for the "Sensory Sensitivity, Sensory Avoidance, Low Enrollment, and Sensory Seeker" sub-dimensions ($P>0.05$). There was no significant difference between the answers given by the students in the "Sports Branch" variable and the mean scores of the mentioned sub-dimensions and the total scale ($P>0.05$).

Conclusion: When we look at the results obtained in the research, the students who are engaged in martial arts and team sports have a "typical" profile, that is, similar to most people, in terms of the variables they are asked to evaluate. The answers of the students who are licensed in athletics and water sports on some variables were seen to be different from most people. There was no significant difference between the variables in the evaluation made according to the type of sport in the activities of daily living, taste processing, motion processing, visual processing, touch processing and auditory processing responses, but in the auditory process, the average score of the individuals engaged in water sports differed from appears to be significantly higher than the other groups.

Key words: Sports Branch, Sensory Profile, Sensory Integration, Sports Sciences Students

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Spor; farklı kültürleri, farklı dilleri ve farklı insanları yapılan değişik organizasyonlarla bir araya getiren önemli bir olgudur. Spor çok yönlü yapısı gereği bir bilim dalı olarak ele alınıp değerlendirilmektedir(Dever, 2010). Spor bilimi bir çok disiplinden bilginin yer aldığı ve bu bilgilerin spora uygulanmasını içeren multidisipliner bir bilim dalıdır ve birçok alt disiplinden oluşur. Bunlardan bazıları; egzersiz fizyolojisi, spor psikolojisi, motor gelişim, motor öğrenme, özel gereksinimli bireylerde spor ve beden eğitimi, güzel sanatlar(bale, müzik), spor felsefesi, spor tarihi, spor sosyolojisi, spor yönetimi, spor pedagojisi, spor biyomekaniğidir.

Spor kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için özellikle beden eğitimi ve hareket kavramları açıklanmalıdır. Beden eğitimi etkinliklerinin düzenli olarak yapılması; fiziksel kapasitenin, fiziksel uygunluğun ve kalp dolaşım sistemi dayanıklılığının gelişmesini ayrıca sportif etkinliklerden daha çok verim alınmasını hedeflemektedir. Buradan hareketle beden eğitiminin insanın büyümesi ve gelişmesi ile fiziksel gelişimler arasındaki ilişkiyi açıkladığını söyleyebiliriz. Beden eğitimi fiziksel etkinliklerin kullanıldığı eğitimsel bir süreç olmasının yanında bireylerin ihtiyaç duyduğu tutum, bilgi ve becerilerin olması gereken seviyede gelişmesine de katkı sağlayan bir süreçtir(Doğu ve ark., 2006).

Yaşam demek hareket halinde olmak demektir. Piaget' ye göre çocuklar için yaşam hareket halinde olmaktır. Hangi ortamda olurlarsa olsunlar sağlıklı ve uyumlu bir gelişmenin ön koşulu çocuğun vücut bütünlüğü ve hareketleri konusunda bilinçlendirilmesidir(Pangrazi, 2002). Hareket, vücudun gözle görülür biçimde değişik pozisyonlarda konum değişmesidir. Diğer bir ifadeyle hareket, bir kişiye veya belirli bir noktaya göre yer değiştirmek olarak da tanımlanmaktadır. Hareketsizlik ise bir nesnenin konumunun bir çizgiye ya da bir yüzeye göre sabit kalması halidir(Ötken, 2011). Spor insanların hareket etme ihtiyacının karşılanması, oyun, eğlenmek, neşelenmek, sosyalleşmek, statü elde etmek ve daha bir çok nedenden dolayı tercih edilebildiği gibi aynı zamanda bir meslek olarak da seçilebilmektedir(Yetim, 2011).

Spor, bedensel hareketlerden oluşan, belirli bir hedefe yönelik fiziksel faaliyetlerdir. Daha geniş bir ifade ile spor; belirli kurallar ve standartlardan oluşan, bedensel hareketlerin desteklemesi ile şekillenen, belirlenmiş bir amaca yöneliktir ve içerisinde sonuç bulundurur. Ayrıca değişik alanlara yönlendirilebilen ve bu alanlarda desteklenebilen; kendi amacını oluşturabilen bir spor branşı özel ve genel olarak ayrılmış faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır(Röthig, 2003). Spor bireylerin, çocukluk döneminden itibaren temel gelişim yeteneklerini olumlu yönde etkiler. Ruhsal, fiziksel ve zihinsel açıdan da gelişim gösterme konusunda oldukça önemli roller üstlenir. Sportif etkinlikler kendine özgü kuralları ile çocuğun çevresiyle uyumluluk düzeyinin gelişmesinde etkin görev alarak sosyal yeterliliğe erişmesinde yardımcı olur. Spor çocukların kurallar yoluyla yaşamla barışık olmasını sağlarken aynı zamanda onların günlük yaşamlarını kolaylaştırmaktadır ve çevre ile sağlıklı ilişkiler kurmasına yardımcı olmaktadır. Bu bilgilerden hareketle sporun; günlük yaşamda kültürlenme ve kişilik oluşturmada önemli bir yeri olduğundan bahsedebiliriz.

Daha önce bahsedildiği gibi beden eğitiminin amacı, her bireyin fiziksel aktivitelerle fiziksel, zihinsel ve sosyal faydalarını artırmak ve sağlıklı yaşam tarzı beceri ve tutumlar geliştirmektir(Lumpkin, 1986). Yine Lumpkin beden eğitiminin ilkeleri ve kapsamını; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar olarak ele almıştır.

Duyularımızla, çevreden gelen duyuşsal bilgileri alır, yorumlar ve bu uyarılara uygun cevaplar oluşturmaya çalışırız. Bu bilgilerin geldiği duylar sırasıyla; koku, dokunma, görme, tat, işitme, vestibular duyu(denge ve hareket duyusu), propriyosepsiyon(kas ve eklem duyusudur). Bütün bu duylar bize vücudumuz ve çevremiz hakkında bilgiler sağlar. Etrafımızda olan olayları, vücudumuzda ortaya çıkan değişiklikleri algılar; duruma uygun duyu, davranış, hareket cevaplarını oluştururuz. Bu oluşumun sürdürülebilmesi için bütün bu duyuşsal sistemlerden gelen bilgileri önem sırasına göre dizip, uygun yerde, uygun zamanda ve uygun şekilde cevap vermeyi ayarlamamız gerekir. Bu durum duyu bütünleme süreci olarak adlandırılır(Dunn, 2002). Ayres; duyu bütünleme teorisini "kişinin kendi vücudundan ve çevresinden alınan duyuşsal bilgilerin organize edildiği, kişinin vücudunu çevrede etkili bir şekilde

kullanmasına olanak sunan nörolojik bir süreç" olarak tanımlamıştır(Ayres, 1989).

Ayres'in geliştirdiği teori üzerine pek çok farklı duyu işleme modeli ortaya çıkarılmıştır. Bunlardan birisi Dunn Duyu İşleme Modeli' dir(DDİM). DDİM dört yapıyla karakterize edilmektedir. Bunlar; duyusal hassasiyet, duyusal kaçınma, düşük kayıt, duyusal arayışlardır. Duyusal hassasiyeti olan bireyler uyarılara karşı düşük eşik seviyesinde olup uyarılara normalin üzerinde cevap verirler. Duyusal kaçınma profiline sahip bireyler duyusal uyarılara kaçınma olarak cevap oluşturur. Düşük kayıt profilinde olanlar duyusal girdilere az veya normalden daha yavaş yanıt verir. Duyusal arayış ise duyusal girdilerden keyif alma olarak tanımlanır(Dunn, 2002).

Günümüzde spor ve fiziksel aktivite, bireylerin çeşitli ve birbirinden farklı nedenlerle uğraş verdikleri en yaygın aktivitelerdendir. İnsanlar sporu farklı amaçlara ulaşmak için yaparlar. Bu amaçlar arasında önemli olanları; fiziksel direnci artırmak, serbest zamanı iyi değerlendirmek ve bir meslek sahibi olmak gibi hususlar olarak sıralayabiliriz. Bu ve benzer amaçları gerçekleştirmek isteyen bireyler kendi özelliklerine uygun bir spor branşını seçebilirler(Sunay, 2004). Buradan hareketle kendine uygun sporu seçen bireylerin duyusal profillerinin benzer olabileceğini söyleyebiliriz.

Günümüzde beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin eskiye oranla aileler ve öğrenciler arasında değerinin anlaşıldığı görülmektedir. Spor ve beden eğitimi aktivitelerinin öneminin daha iyi anlaşılabilmesi için her düzeydeki eğitim programında bilişsel, duyusal ve psikomotor davranış ve gelişim alanlarının önemi kavranmalıdır. Spor genellikle performans sporu, kitle sporu, okul sporu, özel gereksinimli gruplarda spor olarak dört ana başlıkta ele alınmaktadır(Özdenk, 2018). Bu çalışmada spor türleri; takım sporları(futbol, basketbol, voleybol), bireysel savunma sporları(taekwondo, judo), su sporları(yüzme, sualtı hokeyi), atletizm ve branşları(atletizm, uzun atlama, cirit) olarak ele alınmıştır.

Bu araştırma ile spor eğitimi alan öğrencilerin bireysel duyu profillerinin bilinmesi, duyu profilleri ile spor branşları arasındaki ilişkinin araştırılması önemli olduğu düşünülmüştür. Duyu profiline yönelik araştırmaların, alan yazını incelendiğinde son yıllarda önem kazandığı görülmektedir. Bu çalışmaların

genellikle çocuklar veya sağlık problemi olan bireylerin üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmada öğrencilerin duyu profilleri ve yaptıkları spor branşları arasındaki ilişki incelenmiş olup yukarıda bahsedilen spor branşları ve duyu profilleri değişkeni açısından sınırlandırılmıştır.

Araştırma çalışma grubu olarak seçilen Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ve Ordu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin duysal profillerini; günlük yaşam aktiviteleri, tat alma, hareket, görme, dokunma, işitme işlemini, spor branşları değişkeni açısından incelemiştir. Bahsedilen üniversite öğrencilerin tümüne ulaşmak mümkün olmadığından çalışmamız için yeterli sayılabilecek çoğunluk ele alınmış olup ve bilgiler temin edilmiştir. Ayrıca bu çalışmanın, araştırma konusu ve erişilen hedef çalışma kitlesiyle yapılan ilk çalışma olduğu varsayılmaktadır. Dolayısıyla araştırmanın alan yazınına önemli katkılar yapacağı düşünülmüştür.

Araştırmanın amacı Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi'nde spor bilimleri lisans eğitimi alan öğrencilerinin duyu profillerini belirlemek ve duyu profillerinin spor branşlarına göre dağılımını değerlendirmektir. Araştırmada konunun nicel boyutu ele alınmış ve ele alınan bu nicel boyuta ait sorulara cevap aranmıştır. Cevap aranan sorular;

- 1-Spor eğitimi alan öğrencilerde; "günlük yaşam aktiviteleri, tat alma işlemi, hareketli işlem, görme işlemi, dokunma işlemi ve işitsel işlem" kategorilerinde spor branşları arasında bir fark var mıdır?
- 2- Spor eğitimi alan öğrencilerin spor branşları ile duyu profilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3-Spor eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetleri ile duyu profilleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama aracındaki sorulara objektif ve samimi olarak yanıt verdikleri varsayılmıştır. Araştırma; Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi'nde 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde spor bilimleri eğitimi alan 18-25 yaş arası öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Beden Eğitimi

Beden eğitimi bireylerin büyüme ve gelişim süreçlerinde öncelikli olarak onların hareket ve beceri deneyimlerine katkı sağlayan değişik düzeydeki eğitsel programların parçasıdır. Amerika Ulusal Beden Eğitimi Birliği (NASPE) beden eğitimi; “Çocukların ve ergenlerin genel ihtiyaçlarını yerine getirmek için hazırlanmış etkinliklerdir.” şeklinde tanımlar(Heper, 2012). Beden eğitimi, kısaca fiziksel hareketler yoluyla bireyin eğitimi olarak tanımlanır(Pangrazzi, 2007). Eroğlu' na göre beden eğitiminden beklenen bireylerin; gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkarması ve bunları geliştirmesine yardım etmektir(Eroğlu, 2011).

Bu tanımlar doğrultusunda, beden eğitiminin tek yönlü bir çalışma olmayıp bireyin çeşitli özelliklerinin gelişimine doğrudan etki eden bir çalışmalar bütünü olduğunu söyleyebiliriz. Beden eğitimi bu özellikleri kazandırırken bireyin daha sağlıklı yaşamasını da amaçlamakta olup ve onlara günlük hayat pratiğinde kolaylıklar sağlamaktadır. Dolayısıyla beden eğitimi; bireyin büyümesi ve gelişmesi arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Beden eğitimi; dokular, organlar ve kemik büyümesi için vazgeçilmez bir anatomik ve fizyolojik durum olarak değerlendirilebilir.

2.1.1.Beden Eğitiminin Temel Amaçları

Beden ve spor eğitiminde temel amaç; bireyin tüm kişiliğini tamamıyla eğitmektir. Bu amaca yönelik sportif eğitim, fiziksel eğitim kadar zihinsel ve ruhsal eğitimi de içermeli ve kişinin bütün yönleriyle geliştirilmesi amaçlanmalıdır.

1965 yılında, Amerika Sağlık Beden Eğitimi ve Rekreatyon Birliği(NASPE) beden eğitiminin beş temel amacını şöyle ifade etmiştir:

- 1) Çocukların ve gençlerin etkili ve becerikli bir şekilde hareket etmelerini sağlamak,
- 2) Çocukların ve gençlerin hareketi anlamasını ve değerlendirebilmesini sağlamak,

- 3) Harekete bağı olan belli bilimsel prensiplerin anlaşılması ve değerlendirilmesi,
- 4) İnsanlar arasında daha iyi ilişkiler kurmak,
- 5) Organizmanın ve çeşitli sistemlerinin geliştirilmesine katkılar sağlamaktır.

Beden eğitimi dersi, hareket yoluyla davranışlarda meydana gelen değişiklikler aracılığıyla hem vücudun kontrolüne, koordinasyon ve sinir-kas sistem duyarlılığının gelişimine hem de bireyin duyuşsal ve psikolojik yönden güçlü ve uyumlu olmasına yardımcı olmaktadır(Öçalan ve Erdoğdu, 2009).

Bu nedenle beden eğitimi ve spor, kişinin ruhsal, bedensel ve toplumsal bütünlüğü koruyarak, bireyin toplum yararına en uygun şekilde gelişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca sağlıklı, mutlu ve güçlü olma, kişilik, karakter ve ahlaki değerler kazanma, kültürlenme ve toplumsallaşma eğitimi kazanmasını hedeflemektedir. Bir bakıma beden eğitimi ve spor, bireyin gelişimini sağlayan en etkin eğitim alanı olması yanında yerine getirmesi gereken bir vatandaşlık görevidir(Kale ve Ersen, 2003).

2.2. Hareket

Beden eğitimi ve sporun başlangıcını insan ve insanın ilk temel hareketleri olarak kabul edebiliriz. İnsanlık tarihinin başlangıcı ile birlikte bu hareketler değişik düzenlerde insanın yaşantısına girmiştir. İlk insanların savunma ve saldırı amacıyla, araçlı-araçsız sporları yapmış olduğu görülmektedir. İnsanlar ellerini doğal savunma ve saldırı aracı, kollarını ise itme ve savurma gücü ile birleştirip kullanarak, boks sporunun temelini oluşturan hareketlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur(Fişek, 1985). Fişek, sporun kökenlerinin insanlık tarihi ile birlikte başlamış, insanın içindeki saldırganlık duygularını barışçıl hale getirdiğini söylemiştir.

Hareket gelişimi(motor gelişim), fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişmesiyle birlikte organizmanın hareketlilik kazanmasıdır. Büyüyen ve gelişen vücutla beraber, hareketler de değişim göstermektedir. Bireyin temel hareket becerilerinin dengeli bir biçimde geliştirilmesi, yaratıcı ve düzeltici bir eğitimle mümkün olabilmektedir. Temel hareket paternlerinde olgunluk seviyesine ulaşamama, hareket becerilerinin spor becerilere dönüştürülmesine

ve daha üst seviyedeki becerilerin kazanılmasına engel olabilir(Çağlak Sarı, 2011).

Bütün kültürlerde çocuklar temel kas ve kaba motor becerilerini hareket ederek kazanırlar. Temel hareket becerilerini kazanan çocuklar, özelleşmiş becerileri geliştirmek ve bu becerilerini yaşam boyu spor, rekreasyonel, spor, oyun ve dans aktivitelerinde kullanmak için hazır olacaklardır. Özellikle okul öncesi ve ilkokulun ilk yılları, temel hareket becerilerinde uzmanlaşmak için son derece önemli zamanlardır(Özer ve Özer 2012). Temel hareket becerilerinin geliştirilmesinde beden eğitimi ve spor etkinliklerinin kullanılması önemlidir.

2.3.Spor

Spor günümüzde hedefleri, uygulanış biçimi, kapsamı, çeşitli branşları bünyesinde barındırması bakımından farklı olarak algılanmakta ve değerlendirilmektedir. Dolayısıyla farklı tanımlar ve görüşler ile ifade edilmektedir. Spor sözlük anlamına bakıldığında Latince Desport ve Disportare biçiminde "dağıtmak, birbirinden ayırmak" anlamına gelen kelimelerden oluşmuştur. 17. yüzyıldan sonra ilk hecesi değişerek "SPORT" şekline dönüştüğü araştırmacılar tarafından öne sürülmektedir(Doğu, 2006).

Türk Dil Kurumu Sözlüğü' nde spor, "Kişisel ya da toplu biçimde yapılan, genellikle yarışmaya dayanan, kimi kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümü" olarak tanımlanmıştır. Bir başka tanıma göre spor, özel araç, gereç ve ortam kullanılan, rekor arayışların önemli olduğu belli bir zaman ve alan içinde yapılan yarışmaya dayalı fiziksel bir aktivite olarak ifade edilmiştir. Bireyin bedensel ve ruhsal açıdan sağlığını güçlendiren, sosyal yönden davranışlarını düzenleyerek mental ve motor beceri olarak belirli bir seviyeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal boyutları olan spor; diğer bir ifadeyle, bireyin fikirsel, zihinsel ve fizyolojik gelişimini ve bunlar içinde koordinasyonu sağlayan sosyal bir olgudur(Voight, 1998). Yine, Özbek(1999); sporu beden eğitimi etkinlikleri altında insanların tek başına ya da toplu olarak fiziksel, psikolojik ve zihinsel yeteneklerini, önceden saptanmış bir düzen ve belli kurallar içinde geliştirip ortaya koymaya yönelik eylemlerinin tümü olarak açıklamıştır. Fişek(1985) ise sporu bir başka açıdan ele alıp değerlendirmiş ve spor bireyin ruh ve beden sağlığını güvence altına alan, bireyin topluma uyumunu sağlayan, bireyi günlük hayatın gerginlik ve sürtüşmelerinden

uzaklaştıran, bedensel yeteneklerin fazla olduğu, kazananların ödüllendirildiği, üst düzeyde oyun ve mücadele gerektiren bir uğraş olarak tanımlamıştır. Tüm tanımlar analiz edildiğinde; spor, haz unsuru önde gelmekle birlikte farklı amaçlar, değerler ve yaptırımlar tarafından yönlendirilen, performans ilkesine dayalı, bilinçli olarak zorlukların oluşturulmasını ve bunların aşılmasını hedefleyen bedensel faaliyetler olarak da yapıldığı söylenebilir(Amman, 2000).

2.3.1.Spor Branşları ve Kişilik Özellikleri

Kişilik, psikolojinin her zaman ilgi çeken konularından biri olmuştur. Kişiliğin çeşitliliği bilim insanları için büyük bir merak nedenidir. İnsanların bazıları girişken, sıcakkanlı, neşeli iken bazıları çekingen, soğukkanlı veya karamsar olabilmektedir. Korkak olmak, asosyalite, bağımlı olma, canlılık, neşelilik, özgürlük gibi çok çeşitli kişilik özellikleri vardır. Kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edilmesini sağlayan, tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimidir(Cüceloğlu, 1992). Kişilik, insanın doğuştan sahip olduğu ve sonradan kazandığı ruhsal, bedensel ve çevresel bütün özelliklerin, birbiriyle ilişki kurarak meydana getirdiği genel bir örüntüdür. Kişilik psikolojisi ile alakalı kitaplara baktığımızda, kişilik teriminin henüz, tanımlama ve saha sınırlaması açısından kabul edilmiş herhangi bir biçiminin olmadığı ile karşılaşmaktayız. Buna göre kişiliği basit olarak sadece tutum ve tecrübenin şartlı düzeni, ürünü ya da soyutlanması şeklinde söyleyebiliriz. Kişilik zamanın akışına karşı nispi bir biçimde durağan ve dayanıklı olarak kavranmaktadır. "Kişilik, her bireydeki benzersiz, nispi olarak uzun ömürlü ve istikrarlı olan bir davranış biçimidir." olarak tanımlanmaktadır. Kişilik ve spor alanında yapılan birçok araştırma sonucunda; kesin bir veriye ulaşılamamış olmasına rağmen; bazı bilim insanları, bireylerin kendi kişiliğine uygun olan spor dallarını seçtiklerini ve o spor dalında başarılı olduklarını savunurlarken bazıları da bireylerin seçtikleri spor dalına uygun bir kişilik özelliği geliştirdiklerini düşünmektedirler(Hasırcı, 2013).

Literatürde yapılan çok sayıdaki çalışmaları incelediğimizde kişilik özelliklerinin çeşitli ortamlarda sergilenen bireyin motorsal performansı olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebileceği öngörüsü ortaya çıkmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan yola çıkılarak farklı kişilik özelliklerin motor performansı

etkileyebileceği ve dolayısıyla kişilik özelliklerinin sporcuda iyi veya kötü bir performans sergilemesini öngörebileceği düşüncesine ulaşılmıştır(Güven,2018).

Edwards Kişisel Tercih Envanteri(EPPS) kullanılarak yapılan bir çalışmada bireysel spor yapanların gösteriş, ilgi görmeyi isteme ve kendini suçlama boyutlarındaki puanlarının takım sporu yapanlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir(Tiryaki,2000).

Koruç ve Bayar(1989); kadın atletlerin kadın voleybolculara göre daha içedönük, maceracılık eğilimlerinin daha fazla, ilgi alanlarının daha geniş, yargılarında daha az katı olduklarını; erkek atletler ve erkek hentbolcuları karşılaştırdığında ise atlet erkeklerin daha asi ve tahrikkar, benmerkezci ve daha idealist olduklarını bulmuşlardır.

Dövüş ve savunma sporlarının katılımcılar üzerindeki psikososyal etkilerine bakıldığında, bu etkilerin olumluluğu veya olumsuzluğu hakkında çok sayıda düşünce mevcuttur. Genel olarak öne sürülen iki karşıt iddiadan söz edilebilir. İlk olarak, dövüş sporlarıyla ilgilenen insanların olumlu psikososyal değişimler ve ahlaki gelişim gösterdiklerini savunan birçok araştırma vardır. Dövüş sporlarının özünde bu amaca odaklandığı bilinmektedir. Bu faydalar araştırmacılar tarafından belirtilmiş olmasına ve dövüş sporlarının felsefesinin özünde olumlu gelişimler işaret etmesine rağmen, bu sanatların vahşet ve saldırganlık içerdiğini düşünen insan sayısı da oldukça çoktur. Dövüş sporlarının televizyon gösterilerinde ve popüler filmlerde işleniş biçimi, bu sanatlara karşı gelişen olumsuz düşüncenin yaygınlaşmasının asıl nedenlerindendir(Tekin ve ark., 2010).

Takım sporu yapan kadınlar ile sedanter kadınların karşılaştırılmasında takım sporu yapanların sedanterlere göre daha enerjik, daha maceracı, risk almaya daha çok eğilimli, gereksiz kaygılardan uzak, kurallara uyan, dengeli ve daha dışadönük bireyler olduğu görülmüştür. Takım sporu yapan ve bireysel spor yapan kadınların karşılaştırılmasında ise takım sporlarında yer alan kadın sporcuların daha dışa dönük, daha sosyal, daha aktif, daha girişken, daha az yaratıcı, sosyal açıdan daha uyumlu oldukları; bireysel spor yapan kadınlarinsa daha yaratıcı, daha az girişken, daha tepkisel, daha içe dönük olduğu ortaya konmuştur. Erkekler üzerinde yapılan bir çalışmada ise bireysel spor yapan erkeklerin, spor yapmayan erkeklere göre daha uyumlu, daha girişken,

saldırgan, daha meraklı, toleranslı, sorumluluklarını yerine getirirken titiz, ve yaratıcı oldukları, takım sporu yapan erkeklerin ise bireysel spor yapan erkeklere göre daha uyumlu, girişken, toleranslı, titiz, yaratıcı oldukları gösterilmiştir. Bireysel ve takım sporu yapan erkekler karşılaştırıldığında ise takım sporu yapan erkekler daha toleranslı, estetik, düşünebilen, daha az saldırgan bireyler olduğu şeklinde yorumlanmıştır(Küçük ve Koç, H. 2004) .

Sporun insan kişiliği üzerine olan etkileri göz önüne alındığında, spor; bireyin kendi dar dünyasından kurtularak başka ortamlarda, başka kişilerden ve düşüncelerden insanlarla iletişim kurmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlar. Sporun kişilik gelişimine etkisi, bireyin ilgilendiği spor branşı ile de bağlantılı olabilir. Spor dalının türü, içerisinde barındırdığı bir takım psikolojik özellikler (bireysel mücadele, takım ruhu, konsantrasyon ve motivasyon vb.) nedeniyle bireyin de psikolojik ve duygusal durumunu farklı yönlerde etkileyebilir. Örneğin takım sporu ile ilgilenen bireyler ile ferdi spor dalları ile ilgilenen bireylerin psikolojik ve duygusal özellikleri yaptıkları spor dalının türüne göre birbirlerinden farklı olabilir(Küçük ve Koç, 2004).

2.4. Duyular

Fizyolojide ve psikolojide sıkça karşımıza çıkan duyu kelimesi his, hassa(=sense) anlamında kullanılır(Tanalp,1975). İnsanlar yapılması gereken işleri yerine getirebilmek için duylardan bilgi alırlar. Duyuların ilk görevi, hayatta kalmayı sağlamak olup, ikinci görevi ise bireyin güvende olduğundan emin olduktan sonra daha aktif ve sosyal bir varlık olabilmesine yardım etmektir(Kranowitz, 2014).

Duyularımızla vücudumuzdan ve çevremizden gelen bilgileri alır, deneyimler ve bunlara cevap oluştururuz. Duyular birçok kaynakta farklı sayı ve isimlerle gösterilmiş, bu çalışmada ise şu şekilde ele alınmıştır:

- Koku duyu: Çevredeki kokuları almayı sağlayan,
- Dokunma(Taktil) duyu: Basınç duyu, sıcak ve soğuk duylarını alan,
- Görme duyu: Çevreyi görmeyi sağlayan duyu,
- Tat duyu: Yenen besinlerin tadını bildiren,
- İşitme duyu: Sesleri anlamlandırmayı sağlayan,
- Vestibüler duyu: Vücudu yerçekimi hakkında bilgilendiren

- Proprioseptif duyu: Vücudun hangi pozisyonda bulunduğunu bildiren.

Duyusal verilerin çevreyi algılamak ve uygun cevap oluşturulması için seçilmesi, organize edilmesi, yorumlanması, karşılaştırılması ve ayrıştırılması gerekir. Duyusal verilerin bu tür işlemlerden geçmesi aktif bir süreçtir(Bulduk, Berk, Özkul, 2014). Ayres, erken gelişen vücut temelli duyuların (taktil, vestibüler, proprioseptif) daha geç gelişen diğer dört sistem için bir temel oluşturduğunu belirtir. Araştırmalar sonucunda Ayres, taktil, vestibüler ve proprioseptif sistemlerin gelişimi ve uyumunun vücut şeması, nesne kavramları ve vücut temelli mekânsal çevre algısının oluşumuna imkan sağladığını varsaymıştır(Özbakır, 2010).

2.4.1.Duyu Bütünlüğü Teorisi

Duyu bütünlüğü terimi, 1972' de Dr. Jean Ayres tarafından tanımlanmış olup uyaranlara karşı verilen cevapların organizasyonunu ifade eder(Ayres, 1972). Ayres, duyu bütünleme teorisini öğrenme güçlükleri yaşayan çocukların bu problemlerinin vücudundan ve çevresinden aldığı duyu bilgileri yorumlama sürecindeki aksamaları araştırırken geliştirmiştir(Smith Roley, Mailloux, Miller-Kuhaneck, Glennon, 2007). Ayres duyu bütünlemeyi; "Kişinin kendi vücudundan ve çevresinden alınan duyu bilgilerin organize edildiği ve kişinin vücudunu çevrede etkili bir şekilde kullanmasına olanak sunan nörolojik bir süreç" olarak tanımlar(Dunn, 2002). Duyu bütünlüğü; kişinin vücudundan ve çevresinden aldığı duyu bilgisiyi algılaması, yorumlaması ve bütünlüştürmesiyle, bilginin uzaysal ve zamansal yönden kullanılıp, uygun motor davranışın planlanıp, oluşturulması anlamına gelir(Brown, Tollefson, Dunn, Cromwell, Fillion, 2001).

Duyu bütünleme yaklaşımı; bireylerin davranışları, beceri gelişimini, öğrenme ve aktivitelere katılımını etkileyen duyu-motor etmenlere odaklanır. Duyu bütünleme teorisi dayandığı referans çerçevesinin genişletilmesi ve güncellemesi ile gelişirken, duyu sistemler ve bu sistemlerden gelen duyu girdilerin entegrasyonunun davranış ve öğrenmeye katılan önemli faktörler olduğu temel konseptine dayanmaktadır(Schaaf ve Mailloux, 2019).

2.4.2.Duyu İşleme Modeli

Duyusal işlem; bir bireyin çevresel uyarılara nasıl cevap vermesi gerektiğini belirleyebilmesi için sinir sisteminin, vücudumuzdan ve çevremizden duyuşal uyarıları alma, düzenleme ve uygun cevap oluşturmaş olarak tanımlanmıştır(Dunn, Brown, 2002). Duyusal işleme; duyuşal bilgilerin kaydedilmesini, modülasyonunu ve düzenlenmesini içerir. Duyusal işlem yardımıyla kişilerin çevresel uyarıları nasıl algılayıp cevap verdikleri ve başkalarıyla kurdukları iletişim ile ilgili süreçler yorumlanır(Jerome ve Liss, 2005).

Duyusal işleme modeli; sinir sistemi aracılığıyla uyarıların ne şekilde algılandığı ile ilgili prosesi kapsayan, nörobilimsel bakışı ve uyarana verilen yanıtı içeren davranışsal hallerin etkileşimini kapsamaktadır(Rieke ve Anderson, 2009). Sinir sistemine iletilen uyarıcı veriler işlenerek bilgiler düzenlenir ve uyarılara karşı uygun tepki verilmesi sağlanır(Pate, 2000). Duyusal işlem gerek vücuttan gerekse çevreden gelen birtakım uyarılara verilen tepkiyi ifade eden genel bir terim olarak tanımlanabilir(Dunn, 2002).

Duyu Bütünleme Teorisi geliştirilirken Ayres' in teorisinin temelini oluşturan hipotezler; merkezi sinir sisteminin esnek ve gelişebilir yapıda olması, hiyerarşik örgütlenmesi sayesinde alt basamaklarda öğrenilen bilginin üst yapılara taşınabilmesi, çevreyle kurulan adaptif etkileşimin beyin gelişimini şekillendirmede önemli rolü olması, insanların duyuşal entegrasyonu geliştirmek için evrimsel olarak içsel bir motivasyona sahip olması şeklinde özetlenebilir(Watts, Stagnitti, Brown, 2014).

2.4.3. Dunn' ın Duyu Profili

Dunn' ın Duyusal İşleme Modeli, duyuşal uyarıya karşı ortaya çıkan davranışsal reaksiyonları açıklamaktadır. Bu süreç dahilinde dokuz etken analiz edilmiştir. Bunlar:

- Faktör 1: Duyusal arayış,
- Faktör 2: Duygusal tepki,
- Faktör 3: Düşük endurans/tonus,
- Faktör 4: Oral duyu/hassasiyet,
- Faktör 5: Dikkatsizlik,

Faktör 6: Zayıf kayıt,

Faktör 7: Duyusal hassasiyet,

Faktör 8: Sedanter,

Faktör 9: İnce motor/algıdır.

Duyu profili faktör analizi; duyuşsal işleme patenlerinin nörolojik eşik ve davranışsal yanıt arasındaki ilişkiyle modelin kavramsallaştırılmasına yardımcı bulunmuştur(Dunn ve Brown, 1997).

Nörolojik eşik, bireyin duyuşsal uyarana cevap oluşturabilmesi için ne kadar uyarana ihtiyaç duyduğudur(Brown, Tollefson, Dunn, Cromwell, Fillion, 2011). Davranışsal yanıt ise kişinin, pasif ya da aktif olabilecek nörolojik eşikle baş edebilmek için geliştirdiği davranışsal stratejisi olarak açıklanır(Brown, Dunn, 2002). Nörolojik eşik süreci; düşük ya da yüksek eşik olarak ifade edilir. Düşük nörolojik eşikte bireyin nöronların ateşlenmesi ve cevap vermesi için düşük yoğunlukta uyarılara gereksinimi olduğunu ve ortaya çıkan cevabın yüksek eşığe göre daha basit ve hızlı olduğu görülür. Yüksek nörolojik eşikte ise aynı süreç için yüksek yoğunluklu uyarılara ihtiyaç duyulduğunu ya da aynı uyarılara cevap vermenin daha uzun sürmesi olarak ifade edilir(Üçgöl, Karahan, Öksüz, 2017).

Uyum (accordance), davranışın nörolojik eşığı nasıl karşıladığı ile ilişkilidir. Uyum davranışında uyarana düşük bir eşikte cevap vermek, kişinin duyuşsal uyarıları çabucak tanıdığı ve yanıtladığı anlamına gelir. Buna karşılık, yüksek bir eşığe göre cevap vermek için, kişinin mevcut duyuşsal uyarılara yanıt vermesi daha uzun sürer. Etkisizleştirme(conteract) davranışı durumunda düşük eşik seviyesinde düşük yoğunluklu uyarılar bile algılandığı için kişide duyuşsal uyarılardan kaçınma şeklinde cevap oluşur. Yüksek eşik içerisindeki etkisizleştirme davranışında ise duyuşsal uyarıları arama ya da baskılama görülür zira birey yoğun uyarı gerektiren bir eşığı karşılamaya çalışır(Brown, Tollefson, Dunn, Cromwell, Fillion, 2011).

Nöropsikososyal faktörler (çevresel deneyimler, genetik vb.) nörolojik eşığı ve verilen davranışsal cevabı etkiler. Bu iki sürecin birbirleri ile olan etkileşimi, bireye göre şekillenen dört farklı davranışsal modelin açığa çıkmasına neden olur. Bu davranışsal modeller, duyu işleme profili olarak adlandırılır ve Dunn'ın Duyusal İşleme Modeli'nde yer alan dört çeyrekte belirtilen

kavramlara ayrılır. Bu modele göre birey; duyu hassasiyet, duyu kaçınma, düşük kayıt, ve duyu arayış şeklinde organize olmaktadır(Brown, Tollefson, Dunn, Cromwell, Fillion, 2002).

Tablo 2.1. Duyu Profili (Çocuk Versiyonu) Faktörleri ve Dunn'ın Duyu İşleme Modeli ile Olan İlişkisi

		Davranışsal Cevap Süreci	
		Uyum(Accordance)	Etkisizleştirmek(Conteract)
Nörolojik Eşik Süreci	Yüksek Eşik	Düşük Kayıt (3.Çeyrek)	Duyusal Arayış (4.Çeyrek)
		Duyulara verilen fizyolojik yanıt ZAYIF ve cevapları sınırlayarak devam eden uyum davranışından dolayı HIZLI HABİTASYON Faktör 3- Düşük endurans/tonus Faktör 6- Zayıf kayıt Faktör 8- Sedanter Faktör 9- İnce motor/algı	Duyulara verilen fizyolojik yanıt ZAYIF ve duyu arayan etkisizleştirme davranışından dolayı YAVAŞ HABİTASYON Faktör 1- Duyusal arayış Faktör 9- İnce motor/algı
	Düşük eşik	Duyusal Hassasiyet (1.Çeyrek)	Duyusal Kaçınma (2.Çeyrek)
		Duyulara verilen fizyolojik yanıt GÜÇLÜ ve mevcut duyuyu sürekli algılamayı içeren uyum davranışından dolayı YAVAŞ HABİTASYON Faktör 4- Oral duyu/hassasiyet Faktör 5- Dikkatsizlik Faktör 7- Duyusal hassasiyet Faktör 9- İnce motor/algı	Duyulara verilen fizyolojik yanıt GÜÇLÜ ve duyulardan uzak durma etkisizleştirme davranışından dolayı HIZLI HABİTASYON Faktör 2- Duygusal tepki Faktör 8- Sedanter Faktör 9- İnce motor/algı

1. Duyusal hassasiyet: Düşük eşiğe uyumlu olacak şekilde verilen cevap sonucunda görülür. Bu süreçte bireyin uyarıları görmezden gelmekte zorlandığı, zahmetsizce yanıtladığı ve uyarılardan hoşnut olmadığı görülür. Bir veya birçok sistemde duysal uyarılara, yaşlılarından daha hızlı, daha yoğun veya daha uzun süreli tepki verir. Bu bireyler; belirli yemeklerin hissini, tadını, görünüşünü veya kokusunu sevmeme davranışları gösterirler. Dikkat dağınıklığı, uyarının algılanmasındaki zorluk ve uyarının karakteristiğinden duyulan rahatsızlık bu davranışın geliştirilmesini pekiştirir.

2. Duyusal kaçınma: Düşük eşiğe engel olma şeklinde cevap vermektir. Uyarı birey için dayanılmazdır ve uyarıya maruz kalmamak için uyarıcıyı sınırlamaya çalışır. Bu profile sahip olanlar dikkat dağıtıcılardan sakınırlar, öngörülebilir senaryolar yapma stratejisi olarak gündelik alışkanlıklar için ritüeller oluştururlar. Rahatsız edici duysal veriyi kontrol etme ya da bunlardan kaçınma yatkınlığı vardır(Brown, Tollefson, Dunn, Cromwell, Fillion, 2011).

3. Düşük kayıt: Yüksek eşiğe entegrasyon gösterme şeklinde cevap verme sonucunda görülür. Bu durumda uyarıların tepkisiz bir şekilde ihmal edilmesine, bireyin gelen uyarıya ya da uyarıcıya yanıtlamayı geciktirme eğiliminde olduğunu ifade eder. Aktif olarak zenginleştirilmiş duysal arayış yoktur. Bu kişiler pasif, itaatkâr, sessiz ve düşük uyarılma düzeyine sahip olarak algılanabilir. Duyguları anlamak, duygularını ifade etmek ya da başkalarının duygularını onların beden dilinden çıkarmak gibi becerilerde yeterli değildir(Rieke, Anderson, 2009).

4. Duyusal arayış: Etkin bir şekilde zengin bir duysal ortam arayan ve yüksek nörolojik eşiği engelleyen bireyleri ifade eder. Bu bireyler güçlü duysal uyarılara karşı doyumsuz bir arzuları var gibi görünür. Uyarılar kişiye haz verir ve ilave uyarılara ihtiyaç duyar, bu bireyler zengin duysal ortamlardan ve duyum yaratan tutumlardan zevk alırlar. Bu paterne sahip insanlar artmış motor davranış, nesnelere ve insanlara dokunma (nesnelere çarpma gibi) veya baharatlı besinler, güçlü sesleri ve uyarıcı görseller gibi güçlü uyarıları arama gibi eğilimler gösterir(Brown, Dunn, 2002).

Duyu işleme paternlerinin beyin fonksiyonları üzerinde genel bir etkiye sahip olması beklenir. Bilişsel potansiyelin kullanılabilirliğini artırmakla birlikte, aynı zamanda sosyal-duygusal çevre ve fiziksel dünya ile hedefe yönelik etkileşimi düzenleme yeteneğine de sahiptir(Ayres, Mailloux, 1981).

Dunn'ın Duyu İşleme Modeli bilimsel ve teorik alt yapısıyla bireylerin günlük yaşamdaki duyuşal işleme tercihlerini anlatır. Bu yüzden model yetişkinlerde de çalışılabilir. Modelin uzantısı, yetişkinlerin günlük duyuşal tecrübelerine karşı verdikleri cevapları değerlendiren 'Adölesan/Yetişkin Duyu Profili' nin gelişmesine imkan vermiştir(Brown ve ark. 2001).

2.5.Spora Yönelim

Bireysel ve takım oyunları mücadeleyi ve müsabakayı içinde barındırır. Sporla ilgilenmek sorumluluklar hakkında bilinçlenme ve öz disiplini sağlamayı gerektirir. Özdisiplinli birey, öfkesini ve sevincini sağlıklı bir şekilde ifade etmeyi öğrenir. Spora yönelen birey sadece disiplinli ve özverili olmaz, aynı zamanda gerçekçi bir özsaygıya da sahiptir, çünkü kendi sınırlarının farkındadır. Güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmesi ve geliştirmesi yönündeki geri dönüşümleri sunacak imkan bireye her fırsatta sunulur. Örneğin, içe dönük bir çocuğun takım oyununa yönlendirilmesi, kendini grup içinde daha rahat ifade edebilmesi için sağlıklı bir ortam sunacaktır. Özellikle takım oyunları çocuklara ihtiyaç duydukları bir arkadaş çevresi sunarken, işbirliği içinde çalışmayı da öğretmektedir. Şüphesiz ki belli bir süre sporla uğraşan çocuk, az dahi olsa özgüvenini destekleyici başarılar elde etmiştir. Kaybetmeyi de kazanmak kadar olası bir durum olduğunu deneyimledikten sonra, derslerde ya da arkadaş çevresinde başarısız olma korkusu onun adım atmasına engel olmayacaktır. Hedefine ulaşmak için çalışmanın şart olduğunu bilecek ve kendisine güvenerek mücadele edecektir. Son olarak, hiçbir spor dalında öfke patlaması kabul edilebilir bir durum değildir. Bu nedenle spor, kişinin öfkesini kontrol etmesi ve kendini doğru bir şekilde ifade etmesi konusunda eğitici(Fişek, 1985).

Gelişmiş ölkelerde beden eğitimi ve spor aktiviteleri sosyalleşme için önemli bir araç olarak kabul edilirler. Amerika Birleşik Devletleri'nde, bu düşünceye sahip olan yetişkinler, oyunlu aktiviteler düzenlemektedirler. Beceriye geliştirmeyi ve ödöl alma başarısının önemini vurgulayan bu aktivitelere katılması için çocuklarını teşvik etmektedirler(Coakley, 1993). Kişilerin beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılmalarında en çok etki eden faktörler ise; aile, meslekleri, gelirleri, yaşları, cinsiyetleri ve serbest zaman etkinliklerine imkan verecek ortamın varlığı olarak sıralanır(Seraslan, 1997).

Bireylerin beden eğitimi ve spor dünyası ile tanışmasını sağlayan ilk birim ailedir. Ailenin çocuğun sosyalleşmesi üzerindeki etkisi, çocuğun beden eğitimi ve spor aktivitelerine katılıp katılmayacağını ve katılıyorsa da ne şekilde katılacağını belirlemektedir(Larson, 1970).

Orlick(1974), spora katılım ile ilişkili olan çevresel faktörleri incelediği bir araştırmada, ailelerin bir rol model olarak çocuklarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varmıştır. Ayrıca erken yaşlarda spora başlayan erkek çocuklarının anne veya babalarının ya düzenli olarak spor yapan ya da sporla ilgilenen kişiler olduklarını bulmuştur.

Ailenin fiziksel aktiviteye yönelmelerinde çocuklar üzerindeki rolünü araştırmak amacıyla Brustad(1993) tarafından yapılan bir çalışmada; sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olan ailelerde, çocukların fiziksel aktiviteye katılması için daha fazla yönlendirildiği gösterilmiştir. Yine Brustad(1996) benzer bir çalışmada; sosyo-ekonomik durumu ortalamanın altında olan ailelerin fiziksel aktiviteye bakışları ile çocuklarını bedensel aktivitelere katılıma yöneltmeleri arasında negatif yönde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır.

3.GEREÇ VE YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin spor branşlarına göre duyu profilleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu çalışma nicel olarak yürütülmüş olup tarama modelinde desenlenmiştir. “Geçmişte ya da şimdi var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımına tarama modeli denilmektedir”(Karasar, 2012). Bu yöntem ile spor eğitimi alan öğrencilerin spor branşı tercihine etki eden unsurlar, duyu profilleri ve bu profillerin branşlara göre dağılımı ve “cinsiyet değişkeni, yaş, aile eğitim düzeyi, spor geçmişi, teşvik unsuru, spor branşı türü,” değişkenleri açısından farklılıklar incelenmiştir.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi'nde, 2020-2021 eğitim öğretim döneminde spor bilimleri lisans eğitimi alan ve amaçlı örneklem yöntemine göre seçilen 18-25 yaş arasında 90 gönüllü kadın ve erkek öğrenci oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgiler Formu”(Ek-1) ve Dunn Tarafından geliştirilen ve Aydın(2017) tarafından Türkçe geçerlilik/güvenilirlik çalışması yapılan “Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Anketi”(Ek-2) kullanılmıştır. Araştırmanın etik raporu “Turnitin” programı ile değerlendirilmiştir(Ek-3).

3.3.1.Kişisel Bilgi Formu

Soruların oluşturulmasında uzman görüşü alındıktan sonra katılımcıların demografik özelliklerini saptamak amacıyla geliştirilmiş olan kişisel bilgi formu spor eğitimi alan öğrencilere uygun olarak hazırlanmıştır.

3.3.2.Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Anketi

Dunn tarafından 2002 yılında geliştirmiş bu test 60 maddeden oluşan, altı duyu modelinin farklı duysal uyaranlara karşı yanıtlarını değerlendiren standardize bir testtir. Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması

Üçgöl tarafından yapılmıştır(Üçgöl, Karahan, Öksüz, 2017).

AYDP içeriğindeki altı duyu modeli şunlardır: Tat/koku işlemi(kişilerin tat ve kokulara karşı cevabı), hareketsel işlem(kişilerin duyu ve vestibular uyarılara karşı cevabı), görsel işlem(kişilerin görsel uyarılara verdikleri cevap), dokunma işlemi(deriye ve dile dokunma uyarılarına verdikleri cevap), aktivite seviyesi(günlük yaşam aktivitelerine katılımına ve eğilimine verdikleri cevap) ve işitsel işlem (işitilene verilen cevap) içeren günlük yaşama dair sorular içerir. Her bir soruya beşli likert skalasına göre puan vermesi istenilir. Testin puanlanmasında; bir puan = her zaman, iki puan= sıklıkla, üç puan= ara sıra, dört puan= nadiren, beş puan= hiçbir zaman ve sıfır puan= uygulanamaz olarak hesaplanır. Değerlendirme 11-18 yaş, 18-65 yaş ve 65 yaş üstü için üç farklı grupta oluşturulan norm değerlerine göre yapılabilmektedir. Anketin sonunda kişiler beş alt skalada; çoğu insandan çok az, çoğu insandan az, tipik, çoğu insandan fazla, çoğu insandan çok daha fazla, şeklinde değerlendirilir(Brown, Dunn, 2002).

AYDP' nin güvenilirlik değerlendirmelerinde zamana göre değişimin belirlenmesinde tekrar testi yapılarak pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Korelasyon 0,00-0,25 çok zayıf, 0,26-0,49 zayıf, 0,50-0,69 orta, 0,70-0,89 yüksek, 0,90-1,00 çok yüksek olarak yorumlanmıştır(Küçükgüçlü, Esen, Yener, 2009).

Ölçek, Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi' nde spor bilimleri eğitimi alan 90 öğrenciye uygulanmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veriler araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerden "Kişisel Bilgi Formu" ve "Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Kişisel Anket Formu" kullanılarak elde edilmiştir. Kişisel Bilgi Formu "Google Formlar" üzerinden düzenlenmiş olup ve öğrencilere mail yoluyla ulaştırılmıştır. Adölesan/Yetişkin Duyu Profili Kişisel Anket Formu' nun ise telefon görüşmesi yoluyla verileri elde edilmiştir. Öğrenciler mail adreslerine ulaşan anket formlarına yaklaşık 10 dakika süre ile yanıt vermişlerdir. Duyu Profili Anket Formu sorularını ise 10-15 dakika sürede tamamlamışlardır.

3.5. İstatistiksel Analizler

Veriler analiz edilirken öğrencilerin cinsiyet, yaş, spor yılı, anne ve baba eğitim durumu, anne ve baba mesleği, mezun olunan lise, spor uzmanlık branşı, sporda millilik durumu ve spora teşvik eden unsur demografik değişkenleri için frekans ve yüzde bilgileri verilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarından olan duyusal hassasiyet, duyusal kaçınma, düşük kayıt, duyusal arayıcı davranışları için ortalama değerleri verilmiştir. Ölçek ve alt boyutları için Cronbach-Alfa değerleri incelenmiştir. Ayrıca yine ölçek ve alt boyutları için normallik varsayımları irdelenmiştir. İncelenen veriler normal dağılıma sahip olmadığından dolayı ölçekler ile düzey sayısı iki olan cinsiyet ve duyu profili analizinde Mann-Whitney U Test istatistiği kullanılmıştır. Cinsiyet ve spor branşlarına göre duyu profili analizinde ise Crosstabs(çapraz tablo analizi), spor branşları ile ölçek alt boyutları analizinde ANOVA F Testi, spor branşları ve duyu profili çeyrekleri analizinde ise ki-kare(X^2) testi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan tüm analizler IBM-SPSS-21 programında yapılmıştır. $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlılık kabul edilmiştir.



4.BULGULAR

Bu bölümde araştırma problemine ve amacına ilişkin elde edilen demografik bilgiler ve nicel boyuttaki bulgular sunulmuştur. Elde edilen bulgular tablolar halinde ve sistematik biçimde bulgulara ilişkin bilgiler aşağıdaki verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Cinsiyet Dağılımı</i>	<i>Kadın</i>	41	45,6
	<i>Erkek</i>	49	54,4
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.1. incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin %45,6' sı kadın, %54,4 ünün erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Yaş Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Yaş Dağılımı</i>	<i>18-19-20</i>	32	35,6
	<i>21-22</i>	31	34,4
	<i>23 ve üzeri</i>	27	30,0
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.2'ye bakıldığında öğrencilerin %35,6' sı 18-20 yaşında, %34,4'ü 21-22 yaşında, %30' u 23 ve üzeri yaş aralığındadır.

Tablo 4.3. Annenin Eğitim Durumu Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Anne Eğitim Durumu</i>	<i>İlkokul</i>	38	42,2
	<i>Ortaokul</i>	23	25,6
	<i>Lise</i>	14	15,6
	<i>Lisans</i>	15	16,7
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.3.' e göre annenin eğitim durumu değişkeni incelendiğinde %42,2'si (38 kişi) ilkokul, %25,6'sı (23 kişi) ortaokul, %15,6'sı (14 kişi) lise ve %16,7'si (15 kişi) lisans mezunudur.

Tablo 4.4. Anne Meslek Türü Dağılımı

Değişken	Düzey	Frekans(n)	Yüzde(%)
Anne Meslek Türü	Çalışmıyor	74	82,2
	İşçi	10	11,1
	Memur	3	3,3
	Esnaf	3	3,3
Toplam		90	100

Tablo 4.4 incelendiğinde annenin meslek türü değişkeninde %82,2'si (74 kişi) çalışmıyor, %11,1'i (10 kişi) işçi, %3,3'ü (3 kişi) memur ve %3,3'ü (3 kişi) esnaf olduğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Babanın Eğitim Durumu Dağılımı

Değişken	Düzey	Frekans(n)	Yüzde(%)
Babanın Eğitim Durumu	İlkokul	33	36,7
	Ortaokul	20	22,2
	Lise	29	32,2
	Lisans	8	8,9
Toplam		90	100

Tablo 4.5. incelendiğinde babanın eğitim durumu değişkeninde %36,7'si (33 kişi) ilkokul, %22,2'si (20 kişi) ortaokul, %32,2'si (29 kişi) lise ve %8,9'u (8 kişi) lisans mezunudur.

Tablo 4.6. Baba Meslek Türü Dağılımı

Değişken	Düzey	Frekans(n)	Yüzde(%)
Baba Meslek Türü	Çalışmıyor	19	21,1
	İşçi	11	12,2
	Emekli	18	20,0
	Esnaf	27	30,0
	Serbest meslek	15	16,7
Toplam		90	100

Tablo 4.6.' ya göre baba meslek değişkeninde %21,1'i (19 kişi) çalışmıyor, %12,2'si (11 kişi) işçi, %20,0'si (18 kişi) emekli, %30,0'u (27 kişi) esnaf ve %16,7'si (15 kişi) serbest meslek sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 4.7 Mezun Olunan Lise Türü Dağılımı

Değişken	Düzy	Frekans(n)	Yüzde(%)
Lise	Anadolu lisesi	36	40,0
	Teknik ve mesleki lise	23	25,6
	Temel lise	20	22,2
	Spor lisesi	11	12,2
Toplam		90	100

Tablo 4.7.' ye bakıldığında lise değişkeninin %40,0'ı (36 kişi) anadolu lisesi, %25,6'sı (23 kişi) teknik ve mesleki lise, %22,2'si (20 kişi) temel lise ve %12,2'si (11 kişi) spor lisesi mezunudur.

Tablo 4.8. Fakülte Bölümü Türü Dağılımı

Değişken	Düzy	Frekans(n)	Yüzde(%)
Fakülte	Antrenörlük	39	43,3
	Beden eğitimi ve spor	26	28,9
	Spor yöneticiliği	25	27,8
Toplam		90	100

Tablo 4.8.' de fakülte bölümü değişkeninin %43,3'ü (39 kişi) antrenörlük, %28,9'u (26 kişi) beden eğitimi ve spor ve %27,8'i (25 kişi) spor yöneticiliği olduğu görülmektedir.

Tablo 4.9. Spor Yılı Geçmişi Dağılımı

Değişken	Düzy	Frekans(n)	Yüzde(%)
Spor Yılı Geçmişi	1-5	17	18,9
	6-10	40	44,4
	11-15	24	26,7
	16 ve üzeri	9	10,0
Toplam		90	100

Tablo 4.9. 'da spor yılı değişkeninde %18,9'u (17 kişi) 1-5 yıl, %44,4'ü (40 kişi) 6-10 yıl, %26,7'si (24 kişi) 11-15 yıl ve %10,0'u (9 kişi) 16 ve üzeridir.

Tablo 4.10. Sporda Millilik Durumu Dağılımı

Değişken	Düzy	Frekans(n)	Yüzde(%)
Millilik	Evet	10	11,1
	Hayır	80	88,9
Toplam		90	100

Tablo 4.10. incelendiğinde öğrencilerin %11,1'i (10 kişi) kendi spor branşında milli iken ve %88,9'u (80 kişi) kendi spor branşında milli değildir.

Tablo 4.11. Milli Sporcu Kategorisi Durumu Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Milli Sporcu Kategorisi</i>	<i>Yıldız</i>	3	3,3
	<i>Genç</i>	4	4,4
	<i>Büyükler</i>	3	3,3
	<i>Olmadım</i>	80	88,9
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.11.' de Milli Sporcu Kategorisi değişkeninde %3,3'ü (3 kişi) yıldızlar kategorisi, %4,4'ü (4 kişi) gençler kategorisi, %3,3'ü (3 kişi) büyükler kategorisinde milli iken ve %88,9'u (80 kişi) milli sporcu değildir.

Tablo 4.12. Ailede Spor Yapan Birey Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Ailede Spor Yapan Birey</i>	<i>Var</i>	47	52,2
	<i>Yok</i>	43	47,8
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.12. incelendiğinde spor yapan değişkeninin %52,2'si (47 kişi) var ve %47,8'i (43 kişi) yok olduğu görülmektedir.

Tablo 4.13. Spora Teşvik Eden Unsurların Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Spora Teşvik Eden Unsur</i>	<i>Kendi</i>	31	34,4
	<i>Ailesi</i>	27	30,0
	<i>Arkadaşları</i>	5	5,6
	<i>Öğretmenleri</i>	27	30,0
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.13.' te spora teşvik eden değişkeninde %34,4'ü (31 kişi) kendi, %30,0'u (27 kişi) ailesi, %5,6'sı (5 kişi) arkadaşları ve %30,0'u (27 kişi) öğretmenleridir.

Tablo 4.14. Spor Türü Dağılımı

<i>Değişken</i>	<i>Düzy</i>	<i>Frekans(n)</i>	<i>Yüzde(%)</i>
<i>Spor Türü</i>	<i>Savunma sporları</i>	21	23,3
	<i>Takım sporları</i>	56	62,2
	<i>Atletizm ve branşları</i>	7	7,8
	<i>Su sporları</i>	6	6,7
<i>Toplam</i>		90	100

Tablo 4.14.' te spor türü değişkenine göre %23,3'ü (21 kişi) savunma sporları, %62,2'si (56 kişi) takım sporları, %7,8'i (7 kişi) atletizm branşları ve %6,7'si (6 kişi) su sporları yapmaktadır.

Tablo 4.15. Cinsiyet ile Zayıf Kayıt Profili Çapraz Tablo Analizi

			Zayıf Kayıt					Toplam
			Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Cinsiyet	Kadın	Frekans	3	6	25	7	0	41
		Yüzde	3,3	6,7	27,8	7,8	0,0	45,6
	Erkek	Frekans	1	12	26	8	2	49
		Yüzde	1,1	13,3	28,9	8,9	2,2	54,4
Toplam		Frekans	4	18	51	15	2	90
		Yüzde	4,4	20,0	56,7	16,7	2,2	100

Tablo 4.15.' te cinsiyet ile zayıf kayıt arasında yapılan çapraz tabloya göre, erkeklerde en yüksek oran %28,9 (26 kişi) ile tipik iken, benzer şekilde kadınlarda da en yüksek oran %27,8 (25 kişi) ile tipiktir.

Tablo 4.16. Cinsiyet ile Arayıcı Profili Çapraz Tablo Analizi

			Arayıcı					Toplam
			Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Cinsiyet	Kadın	Frekans	0	9	26	5	1	41
		Yüzde	0	10	28.8	5.5	1.1	45.5
	Erkek	Frekans	3	13	32	0	1	49
		Yüzde	3.3	14.4	35.5	0	1.1	54.4
Toplam		Frekans	3	22	58	5	2	90
		Yüzde	3.3	24.4	64.4	5.5	2.2	100

Tablo 4.16' da cinsiyet ile arayıcı arasında yapılan çapraz tabloya göre, erkeklerde en yüksek oran %35,5 (32 kişi) ile tipik iken, benzer şekilde kadınlarda da en yüksek oran %28,8 (26 kişi) ile tipiktir.

Tablo 4.17. Cinsiyet ile Duyusal Hassasiyet Profili Çapraz Tablo Analizi

			Duyusal Hassasiyet					Toplam
			Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Cinsiyet	Kadın	Frekans	2	2	21	12	4	41
		Yüzde	2.2	2.2	23.3	13.3	4.4	45.5
	Erkek	Frekans	0	3	33	10	3	49
		Yüzde	0	3.3	36.6	11.1	3.3	54.4
Toplam		Frekans	2	5	54	22	7	90
		Yüzde	2.2	5.5	60	24.4	7.7	100

Tablo 4.17.' ye göre cinsiyet ile duyuşsal hassasiyet arasında yapılan çapraz tabloya göre, erkeklerde en yüksek oran %36,6 (33 kişi) ile tipik iken, benzer şekilde kadınlarda da en yüksek oran %23,3 (21 kişi) ile tipiktir.

Tablo 4.18. Cinsiyet ile Kaçınma Profili Çapraz Tablo Analizi

			Kaçınma				Toplam
			Çoğu insandan daha az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Cinsiyet	Kadın	Frekans	4	17	17	3	41
		Yüzde	4.4	18.8	18.8	3.3	45.5
	Erkek	Frekans	0	32	10	7	49
		Yüzde	0	35.5	11.1	7.7	54.4
Toplam		Frekans	4	49	27	10	90
		Yüzde	4.4	54.4	30	11.1	100

Tablo 4.18.' de cinsiyet ile kaçınma arasında yapılan çapraz tabloya göre, erkeklerde en yüksek oran %35,5 (32 kişi) ile tipik iken, kadınlarda en yüksek oran %18,8 (17 kişi) ile tipik ve çoğu insandan fazladır.

Tablo 4.19. Spor türü ile Zayıf Kayıt Profili Çapraz Tablo Analizi

			Zayıf Kayıt					Toplam
			Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Spor türü	Savunma Sporları	Frekans	1	4	13	2	1	21
		Yüzde	1.1	4.4	14.4	2.2	1.1	23.3
	Takım Sporları	Frekans	3	13	28	11	1	56
		Yüzde	3.3	14.4	31.1	12.2	1.1	62.2
	Atletizm Branşları	Frekans	0	1	5	1	0	7
		Yüzde	0	1.1	5.5	1.1	0	7.7
	Su Sporları	Frekans	0	0	5	1	0	6
		Yüzde	0	0	5.5	1.1	0	6.6
Toplam		Frekans	4	18	51	15	2	90
		Yüzde	4.4	20	56.6	16.6	2.2	100

Tablo 4.19.' a göre spor türü ile zayıf kayıt arasında yapılan çapraz tabloya göre, savunma sporlarında en yüksek oran %14,4 (13 kişi) ile tipik, takım sporlarında en yüksek oran %31,1 (28 kişi) ile tipik, atletizm ve su sporlarında en yüksek oran %5,5 (5 kişi) ile tipiktir.

Tablo 4.20. Spor türü ile Arayıcı Çapraz Tablo Analizi

			Arayıcı					Toplam
			Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Spor türü	Savunma Sporları	Frekans	1	4	12	3	1	21
		Yüzde	1.1	4.4	13.3	3.3	1.1	23.3
	Takım Sporları	Frekans	2	16	35	2	1	56
		Yüzde	2.2	17.7	38.8	2.2	1.1	62.2
	Atletizm Branşları	Frekans	0	0	7	0	0	7
		Yüzde	0	0	7.7	0	0	7.7
	Su Sporları	Frekans	0	2	4	0	0	6
		Yüzde	0	2.2	4.4	0	0	6.6
Toplam		Frekans	3	22	58	5	2	90
		Yüzde	3.3	24.4	64.4	5.5	2.2	100

Tablo 4.20.' ye göre spor türü ile arayıcı arasında yapılan çapraz tabloya göre, savunma sporlarında en yüksek oran %13,3 (12 kişi) ile tipik, takım sporlarında en yüksek oran %38,8 (35 kişi) ile tipik, atletizm de en yüksek oran %7,7 (7 kişi) ile tipik ve su sporlarında en yüksek oran %4,4 (4 kişi) ile tipiktir.

Tablo 4.21. Spor türü ile Duyusal Hassasiyet Çapraz Tablo Analizi

			Duyusal Hassasiyet					Toplam
			Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Spor türü	Savunma Sporları	Frekans	0	2	13	4	2	21
		Yüzde	0	2.2	14.4	4.4	2.2	23.3
	Takım Sporları	Frekans	2	3	34	12	5	56
		Yüzde	2.2	3.3	37.7	13.3	5.5	62.2
	Atletizm Branşları	Frekans	0	0	2	5	0	7
		Yüzde	0	0	2.2	5.5	0	7.7
	Su Sporları	Frekans	0	0	5	1	0	6
		Yüzde	0	0	5.5	1.1	0	6.6
Toplam		Frekans	2	5	54	22	7	90
		Yüzde	2.2	5.5	60	24.4	7.7	100

Tablo 4.21.' de spor türü ile duyusal hassasiyet arasında yapılan çapraz tabloya göre, savunma sporlarında en yüksek oran %14,4 (13 kişi) ile tipik, takım sporlarında en yüksek oran %37,7 (34 kişi) ile tipik, atletizm de en yüksek oran %5,5 (5 kişi) ile çoğu insandan fazla ve su sporlarında en yüksek oran %5,5 (5 kişi) ile tipiktir.

Tablo 4.22. Spor türü ile Kaçınma Çapraz Tablo Analizi

			Kaçınma				Toplam
			Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	
Spor türü	Savunma Sporları	Frekans	1	9	7	4	21
		Yüzde	1.1	10	7.7	4.4	23.3
	Takım Sporları	Frekans	3	36	14	3	56
		Yüzde	3.3	40	15.5	3.3	62.2
	Atletizm Branşları	Frekans	0	2	4	1	7
		Yüzde	0	2.2	4.4	1.1	7.7
	Su Sporları	Frekans	0	2	2	2	6
		Yüzde	0	2.2	2.2	2.2	6.6
Toplam		Frekans	4	49	27	10	90
		Yüzde	4.4	54.4	30	11.1	100

Tablo 4.22.' ye göre spor türü ile kaçınma arasında yapılan çapraz tabloya göre, savunma sporlarında en yüksek oran %10,0 (9 kişi) ile tipik, takım sporlarında en yüksek oran %40,0 (36 kişi) ile tipik, atletizm de en yüksek oran %4,4 (4 kişi) ile çoğu insandan fazla ve su sporlarında en yüksek oranlar %2,2 (2 kişi) ile tipik, çoğu insandan fazla ve çoğu insandan daha fazladır.

Tablo 4.23. Spor Türü ile Duyusal İşlem Arasında Yapılan ANOVA F Testi

	Savunma	Takım	Atletizm	Su	Etki büyüklüğü	p değeri
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$		
Tat	23,73±3,23	21,85±4,41	23,50±1,76	22,83±2,63	0,046	0,249
Hareket	19,86±4,40	19,50±3,86	19,83±1,94	20,50±3,56	0,004	0,933
Görme	26,86±5,43	25,58±5,00	25,33±5,78	24,33±2,87	0,019	0,644
Dokunma	32,26±5,56	31,14±6,57	34,33±5,46	33,50±6,05	0,024	0,542
Aktivite	28,65±7,93	26,58±6,02	28,00±3,34	26,66±3,26	0,021	0,602
İşitme	30,08±9,61	27,07±6,22	33,50±3,01	39,50±4,84	0,070	0,097

Spor türü ile duyuşal işleme arasında yapılan ANOVA F testine göre, değışkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı($p=0.249 > \alpha=0.05$, $p=0.933 > \alpha=0.05$, $p=0.644 > \alpha=0.05$, $p=0.542 > \alpha=0.05$, $p=0.602 > \alpha=0.05$, $p=0.097 > \alpha=0.05$) bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 4.24. Spor Türü ile Duyu Profilleri Arasında Yapılan Ki-kare Analizi

Çeyrekler	Spor türü		Çoğu insandan daha az	Çoğu insandan az	Tipik	Çoğu insandan fazla	Çoğu insandan daha fazla	Etki büyüklüğü	p değeri
Zayıf kayıt	Savunma Sporları	N	1	4	13	2	1	0,056	0,927
		%	1.1	4.4	14.4	2.2	1.1		
	Takım Sporları	N	3	13	28	11	1		
		%	3.3	14.4	31.1	12.2	1.1		
	Atletizm ve Branşları	N	0	1	5	1	0		
		%	0	1.1	5.5	1.1	0		
Arayıcı	Savunma Sporları	N	1	4	12	3	1	0,026	0,647
		%	1.1	4.4	13.3	3.3	1.1		
	Takım Sporları	N	2	16	35	2	1		
		%	2.2	17.7	38.8	2.2	1.1		
	Atletizm ve Branşları	N	0	0	7	0	0		
		%	0	0	7.7	0	0		
Duyusal hassasiyet	Savunma Sporları	N	0	2	13	4	2	0,053	0,417
		%	0	2.2	14.4	4.4	2.2		
	Takım Sporları	N	2	3	34	12	5		
		%	2.2	3.3	37.7	13.3	5.5		
	Atletizm ve Branşları	N	0	0	2	5	0		
		%	0	0	2.2	5.5	0		
Kaçınma	Savunma Sporları	N	-	1	9	7	4	0,034	0,247
		%	-	1.1	10	7.7	4.4		
	Takım Sporları	N	-	3	36	14	3		
		%	-	3.3	40	15.5	3.3		
	Atletizm ve Branşları	N	-	0	2	4	1		
		%	-	0	2.2	4.4	1.1		
	Su Sporları	N	-	0	2	2	2		
		%	-	0	2.2	2.2	2.2		

Spor türü ile duygu profilleri arasında yapılan ki-kare analizine göre, değişkenler arasında istatistiksel olarak ($p=0.927 > \alpha=0.05$, $p=0.647 > \alpha=0.05$, $p=0.417 > \alpha=0.05$, $p=0.247 > \alpha=0.05$) anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

5.TARTIŞMA

Duyu bütünlüğü, uyaranlara karşı verilen cevapların organizasyonunu ifade eder(Ayres, 1974). Duyu bütünleme yaklaşımı; bireyin davranışlarını, beceri gelişimini, öğrenme ve aktivitelere katılımını etkileyen duyuşal ve motor faktörlere odaklanır. Duyu bütünleme teorisi temel aldığı referans çerçevesinin genişletilmesi ve güncellemesi ile gelişirken, halen duyuşal sistemler ve bu sistemlerden gelen duyuşal girdilerin entegrasyonunun davranış ve öğrenmeye katılan önemli faktörler olduğu temeline dayanmaktadır(Schaaf, Mailloux, 2019). Çalışmamızda Ayres' in duyu bütünleme teorisini temel alan ve duyuşal modalitelere bağlı açığa çıkan duyuşal davranış cevapları, beden eğitimi ve spor perspektifinden aktif olarak spor yapan öğrencilerde spor branşları ile arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedefledik.

Bu araştırma ile Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi' nde spor eğitimi alan lisans öğrencilerinin "cinsiyet ve spor branşları" değişkenleri açısından bireysel duyuşal profilleri incelenmiştir. Öğrencilerin duyuşal profillerini değerlendirmek için Dunn(2002) tarafından geliştirilen, Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Üçgöl(2017) tarafından yapılan "Adolesan/Yetişkin Duyuşal Profili" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin duyuşal profillerinin tipik(çoğu insan gibi) olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Tablo 4.15., Tablo 4.16.,Tablo 4.17.,Tablo 4.18).

Analizler sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda “cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim durumu, anne ve baba meslek, mezun olunan lise, sporda millilik durumu, spor yılı” gibi demografik bilgiler yorumları ile birlikte verilmiştir.

“Cinsiyet” değişkenine verilen cevapların “Duyuşal Hassasiyet, Duyuşal Arayıcı, Düşük Kayıt” boyutlarına ait puan ortalamaları arasında ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak kadın cinsiyetin "Duyuşal Kaçınma" profilinin tipik ve çoğu insandan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydın; farklı yaş gruplarındaki kadın ve erkeklerin AYDP çeyrek ham puanlarında farklılıklar olduğunu ve hepsinde kadınların erkeklere göre daha yüksek puanda duyuşal işleme puanlarına sahip olduğunu söylemiştir Bu da bizim çalışmamızı desteklemektedir(Üçgöl M.Ş., Karahan, S., Öksüz Ç., 2017).

Çalışmamızda spor gruplarında AYDP alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmamıştır($p>0,05$). Ancak ADYP alt grupları ve

spor türü arasındaki ilişki incelendiğinde; tat işlemi ve görsel işlemde savunma sporlarının, hareketli ve işitsel işlemde su sporlarının, günlük yaşam aktiviteleri ve dokunma işlemi ise atletizm ve branşları ile ilgilenen sporcuların diğerlerinden daha yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. İstatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamasının sebebi spor branşlarındaki katılımcı sayılarının eşit olmaması ile açıklanabilir.

Yapılan araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda, spor bilimleri eğitimi alan öğrencilerin branşlarına göre duyu profillerinin aşağıdaki gibi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar sırasıyla;

1. Savunma sporlarında Zayıf kayıt, Duyusal kaçınma, Duyusal Hassasiyet ve Arayıcı profili "tipik"
2. Takım sporlarında; Zayıf kayıt, Duyusal kaçınma, Duyusal Hassasiyet ve Arayıcı profili "tipik"
3. Atletizm branşlarında; Zayıf Kayıt ve Arayıcı profili "tipik", Duyusal Kaçınma ve Duyusal Hassasiyet profili "çoğu insandan fazla"
4. Su sporlarında; Zayıf kayıt, Duyusal Hassasiyet ve Arayıcı profili "tipik", Duyusal Kaçınma profili "tipik, çoğu insandan fazla, çoğu insandan daha fazla".

Atletizm ve branşlarında duyu kaçınma ve duyu hassasiyet cevaplarının oluşmasında dikkat dağınıklığı, uyarının anlaşılmasındaki zorluk ve uyarının özelliğinden duyulan rahatsızlık bu davranışın gelişmesini pekiştirebilir. Duyusal hassasiyet; stres, abartılmış duygusal hali, uykusuzluk, savunma mekanizması cevaplarının artması ve yeni işleri tamamlayamama gibi problemlere sebep olabilir. Şimşek(2006), atletizm sporcu lisansına sahip öğrencilerin atletizm branşı ile uğraşma nedeni olarak en önde başarı kazanmaktan zevk almak ve atletizm branşını sevmek olduğunu söylemiştir. Buradan hareketle atletizmle ilgilenen ve başarılı olamayan öğrencilerin abartılmış duygusal hali ve stres nedeniyle duyu hassasiyet veya duyu kaçınma profilinde olduğu söylenebilir. Engel-Yeger ve Dunn(2011) sağlıklı bireylerde duyu profili ve anksiyete düzeyi arasındaki ilişkiyi incelen bir çalışmada duyu hassasiyet ve düşük kayıt profiline sahip bireylerin yüksek kaygı durumu gösterdiği söylemiştir. Düşük kayıt profiline sahip erkeklerin kadınlardan daha yüksek oranda kaygıya sahip olduğunu ve duyu kaçınma

davranışının kaygıyı tetiklediğini söylemiştir. Bu da çalışmamızı destekler niteliktedir.

Su sporlarında duyuusal kaçınma profilinin tipik çıkmamasında, farklı emosyonel ve fiziksel durumlar kişilerin duyuusal işleme becerilerinde zorluklara neden olabilir bu yüzden benzer popülasyon dahi olsa farklılıklar görülebilir şeklinde açıklanabilir(Case-Smith, 1996). Duyusal kaçınmada tipik olmayan profile sahip bireylerin rahatsız edici duyuusal veriyi kontrol etme ya da bunlardan kaçınma yatkınlığı vardır. Çocuklar için Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri(ÇDSKE) ile değerlendirilen bir çalışmada durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri yüzücülerde daha yüksek saptanmıştır(Karakaya, Coşkun, Ağaoğlu, 2006). Bunun da çalışmamızı destekler nitelikte olduğunu söyleyebiliriz.

Yetişkin üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, %15 kadarının duyuusal aşırı duyarlılığa sahip olduğu tahmin edilmiştir (Johnson ve Irving, 2008). Bizim çalışmamızda da katılımcıların yaklaşık yüzde ellisinin AYDP' nin dört farklı çeyreğinden aldıkları puanlar ile değerlendirme tablosunda uç değerlere(çoğu insandan çok fazla, çoğu insandan fazla, çoğu insandan az, çoğu insandan çok az) yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuç farklı sebeplerle açıklanabilir. Birincisi AYDP bir kişisel değerlendirme anketi olmasıdır. Çünkü her kültürün kendi içinde farklı tutum ve davranışlar vardır, bu sebeple kişiler soruları cevaplarken kendi kültürel geçmişinden etkilenmiş olabilirler(Engel-Yeger, 2012). Bu durum kültüre mahsus düşünce sistemi kazanan bireyin biyolojik güdülerini kontrol altına alır ya da bu güdüler kültür aracılığıyla bastırılır şeklinde yorumlanabilir(Engin, 2015). AYDP' nin dört farklı çeyreğinden aldıkları puanlarla değerlendirme tablosunda uç değerlere yakın aralıklarda olan katılımcıların yoğunluğunun artmasının bir diğer sebebi ise çevresel faktörler ve kişinin mevcut duyuusal durumu olabilir. Yapılan çalışmalarda duyuusal hipersensitivitenin(aşırı hassasiyet); anksiyete ve stres düzeyi ile ilişkili olduğu dikkat çekmiştir(Kinnealey, 1999).

Nöronal bozulmaların görüldüğü yetişkin popülasyon üzerinde yapılan duyu profili çalışmasının sonuçları incelendiğinde; esrar bağımlısı yetişkinlerin duyuusal kaçınma puanlarında sağlıklı bireylerin puanlarına göre anlamlı farklılıklar görülmüştür(Tekeci, 2018). Martinot ve arkadaşları obsesif kompulsif bozukluğu olan bireylerin düşük eşik davranışlarına uygun olarak duyuusal

hassasiyet ve duysal kaçınma cevaplarının sağlıklı popölasyona göre daha belirgin olduğunu tespit etmişlerdir(Martinot, 1990). Rieke ve Anersen(2009) obsesif kompülsif bozukluğu olan bireylerin sağlıklı bireylere göre uyarılara verdikleri cevapların inhibisyonunda daha başarısız ve bu sebeple hassasiyetlerinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmada OKB olan bireyler sağlıklı bireylerle kıyaslandığında duysal hassasiyet ve duysal kaçınma alanlarında anlamlı bir fark olduğunu bildirmişlerdir(Rieke, Anersen, 2009).

Yüksek lisans öğrencileri ile yapılan bir çalışmada duysal işleme ile stres ve uyku kalitesi arasındaki ilişki incelenmiş öğrencilerden çok yüksek stres seviyesine sahip olanların işitsel, görsel ve dokunma uyarılarına aşırı tepki verdiği bildirilmiştir. Bu sebeple öğrenmeyi geliştirmek, stres seviyesini düşürmek ve uyku kalitesini iyileştirmek için duysal işleme stratejilerini ele alınabileceğini söylemişlerdir(Chang, 2019).

Performans becerilerini geliştirmek için tasarlanmış duysal işleme kapsayan spor ve fitness programının etkinliğini değerlendiren bir çalışmada katılımcıların günlük yaşam aktivitelerinde ve uyarlanabilir davranış becerilerinde gelişmeler gösterdiği görülmüştür. Sonuçların kapsayıcı spor ve fitness modelinin mesleki performansı ve katılımı desteklediğini göstermiştir(Lopez, 2018).

Tipik olarak gelişen ve normal koşulları olan çocuklarla yapılan bir çalışmada duysal işlemenin; sosyal beceriler ve davranışlar üzerine etkisi incelenmiş, farklı duysal işlem profilleri belirli sosyal beceri ve sorunlu davranışlarla ilişkilendirilmiştir(İsmail, 2018). Duysal işleme bozukluklarına müdahale başvurularının temel grubunu çocuklar oluşturur ancak yapılan araştırmalarda yetişkinlerde bu durumun daha çok anksiyete, bunalı, kaygı bozukluğu, depresyon ve adaptasyon problemi olarak görüldüğü bildirilmiştir(Kinnealey, 1999). Güncel çalışma verilerine göre duysal hassasiyeti olan bireyler sosyal içe kapanıklık, utangaçlık ve sosyal huzursuzluk gibi problemler yaşamaktadır(Engel-Yeger, 2011).

Tipik gelişim gösteren ve normal koşulları olan bireylerin duyu profillerinin mesleki seçimler üzerindeki etkisini inceleyen bir araştırmada ise mesleki seçimler ve duysal işleme modelleri arasında potansiyel bağlantılar olduğu

bildirilmiştir(Blanche, 2019). Engel-Yeger(2016) yaşı yetişkinlerin mesleki katılımlarını artırmak için daha fazla duyusal uyarana ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir.

Bir bireyin duyusal uyarılara veya duyusal çevreye verdiği duyusal işlem cevapları ve bunların birey üzerindeki potansiyel etkileri hakkında çok az araştırma yapılmıştır. Bu ikisi arasındaki uyumsuzluk, hem iş tatmininde hem de performansta azalmaya ve aşırı durumlarda ruh sağlığı, sosyal kimlik, yaşam kalitesi ve bağımsızlık ile ilgili konulara ek olarak istihdamı sürdürmemeye ile sonuçlanabilir(Pfeiffer,2016). İş ortamına geçiş, herhangi bir genç yetişkin için zor olabilir, ancak duyusal işlem bozukluğu olanlarda ortamdaki duyusal uyarılar iş ortamına katılımda ek engeller oluşturabilir. Araştırmalardaki bütünleme problemi yaşayan yetişkinlerin yaşam kalitesi, ruh sağlığı ve genel katılım gibi alanlarda endişe duyduklarını belirtmiştir(May-Benson ve Kinnealey, 2012).

Çalışmamızda kullanılan AYDP anketinin internet ortamında yayınlanma izninin olmaması, covid-19 pandemisi nedeniyle katılımcılara sadece e-mail ve telefon görüşmesi yoluyla ulaşılabilmesi çalışmamızın kısıtlılıklarıdır.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Giresun Üniversitesi ve Ordu Üniversitesi' nde spor bilimleri lisans eğitimi alan öğrencilerin spor branşlarına göre bireysel duyu profilleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlara bakıldığında savunma sporları ve takım sporları ile uğraşan öğrenciler değerlendirmeleri istenilen değişkenler hususunda "tipik" yani çoğu insana benzer profildedir. Atletizm ve su sporlarında lisanslı olan öğrencilerin ise bazı değişkenlerdeki cevapları çoğu insandan farklı olarak görülmüştür.

Araştırmada ele alınan "günlük yaşam aktiviteleri, tat alma işlemi, hareketsel işlem, görme işlemi, dokunma işlemi ve işitsel işlem cevaplarında, uğraşılan spor türüne göre yapılan değerlendirmede değişkenler arasında anlamlı bir fark görülmemiş olup ancak işitsel işlemde su sporuyla uğraşan bireylerin puan ortalamasının diğer gruplara göre belirgin bir şekilde fazla olduğu görülmektedir. Bunun sebebinin su sporları ile ilgilenen öğrenci sayısının diğerlerine göre az olması nedeniyle ortalamayı etkilemiş olduğu söylenebilir.

Çalışmada ulaşılan sonuçlara bakıldığında atletizm ve branşları ile ilgilenen öğrencilerin uyarılara duyu hassasiyet ve duyu kaçınma davranışlarının çoğu insandan fazla olduğu, su sporları ile ilgilenen öğrencilerin ise duyu kaçınma profilinin "tipik", "çoğu insandan fazla", "çoğu insandan daha fazla" olduğu görülmüştür. Bu veriler su sporları ve atletizmle ilgilenen bireylerin duyu uyarılara karşı düşük eşik seviyesinde olup, uyarılara normalden fazla cevap vermekte olduğunu göstermektedir.

Çalışmada spor eğitimi alan öğrencilerin cinsiyetleri ile duyu profilleri arasındaki ilişkinin sonuçlarına bakıldığında zayıf kayıt, duyu arayış duyu hassasiyet profilinin kadın ve erkeklerde tipik, duyu kaçınma profilinin erkeklerde tipik, kadın öğrencilerde çoğu insandan fazla olduğu görülmüştür.

Çalışmamız sporla uğraşan bireylerin duyu işleme süreçlerini detaylı bir şekilde değerlendiren, duyu profili ve sportif branşlar arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk çalışma olması nedeniyle sonuçları literatüre ışık tutmaktadır.

Araştırma sonuçlarından hareketle uygulamaya ve çalışma yapacak olan araştırmacılara yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler iki başlık altında ele alınmıştır.

6.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Bireyleri spor branşına yönlendirmede fiziksel değerlendirmeler ile birlikte bireysel duyu profillerinin de göz önünde bulundurulması gerektiği söylenebilir.
2. Sporla uğraşan bireylerin duyu profilinin çoğunlukla "tipik" çıkması sebebiyle, duysal işleme bozukluğuna sahip çocukların müdahale programında özellikle takım sporları ve bireysel savunma sporlarına yönlendirme yapılması gerektiğini düşünebiliriz.
3. Su sporları ve atletizm ile uğraşan bireylerin uyku eksikliği, abartılmış duygusallık hali, stres, savunma mekanizmasının artması ve yeni işleri tamamlamama gibi problemleri varsa duyu temelli bir müdahale programı oluşturulması gerektiği düşünülebilir.
4. Su sporları ile uğraşan bireylerin işitsel işlem puanlarında diğer branşlara göre belirgin derecede fark görülmesi nedeniyle bireylerin işitsel işlemi geliştirici aktivitelerin ve çevre düzenlemelerinin etkili olabileceği müdahalelerin gerekli olabileceğini düşündürmektedir.
5. Duyusal uyarılara verilen iç ve dış tepkiler bireyler arasında büyük farklılıklar gösterir, ancak bu tepkiler mesleklere katılımı etkilediğinde müdahale gerektiği söylenebilir.
6. Duyu bütünleme problemi görülen ve görülmeyen sporculara yönelik müdahale programları oluşturulurken bireylerin davranış, beceriler ve duysal işleme süreçleri ile ilgili paylaştığımız bulgular dikkate alınmalıdır.

6.2.Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Farklı spor türleriyle uğraşan bireylerin duysal işleme süreçleri ile davranış ve becerileri üzerindeki etkilerini tespit edebilmek için spor branşlarını özelleştirerek benzer grupların oluşturulduğu farklı çalışmalar planlanmalıdır.
2. Çalışmamızda aynı yaş gruplarındaki kadın ve erkeklerin AYDP çeyrek ham puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. Daha fazla çalışma ile duyu işlemede cinsiyetin etkisi farklı yaş gruplarındaki sporcularda değerlendirilerek incelenmelidir.

3. Çalışmaya herhangi bir sağlık problemine sahip olan sporcular dahil edilip değerlendirilmesi ile daha geniş bir çalışma yapılabilir.
4. Ailelerin çocuklarını spora yönlendirmedeki amaçları ve nedenlerinin de araştırıldığı bir çalışma yapılabilir.



7.KAYNAKLAR

Amman, M.T. (2000). Spor Sosyolojisi. (Ed.: İKİZLER C.) Sporda Sosyal Bilimler, Bölüm 3, Alfa Yayınları , İstanbul.

Ayres, A.J. (1972). Sensory Integration and Learning Disorders, Western Psychological Services, P: 11-21.

Ayres, A.J. (1974). The Development of Sensory Integrative Theory and Practice: A collection of the works of A. Jean Ayres: Kendall/Hunt Publishing Company.

Ayres, A.J. Mailloux Z., (1981) Influence of Sensory Integration Procedures on Language Development. American Journal of Occupational Therapy. 35(6):383-90.

Ayres, A.J. (1989). Sensory Integration and Praxis Tests, Los Angeles: Western Psychological Services. Syf 11.

Blanche E., Chang C.M., Parham L.D.(2019). Sensory Processing and Occupational Choices, American Journal of Occupational Therapy , Ağustos 2019, Cilt. 73.

Brown, C., Tollefson, N., Dunn, W., Cromwell, R. ve Filion, D. (2001). The Adult Sensory Profile: Measuring patterns of sensory processing. American Journal of Occupational Therapy, 55 (1), 75-82.

Brown C, Dunn W. (2002). Adolescent-Adult Sensory Profile: User's Manual: Therapy Skill Builders San Antonio.

Brown C, Tollefson N, Dunn W, Cromwell R, ve Filion D. (2011). The Adult Sensory Profile: Measuring Patterns of Sensory Processing. Am J Occup Ther. 55(1):75-82.

Brustad, R.J. (1993). "Who Will Go Out and Play? Parental and Psychological influences on Children's Attraction to Physical Activity", Pediatric Exercise Science, 5, 1993, pp.210-213.

Brustad, R.J. (1996). "Parental and Peer Influence on Children's Psychological Development Through Sport, In:" Smoll, F.L., Smith, R.E. (Eds): Children and Youth in Sport: A Biopsychosocial Perspective, Madison, WI: Brown and Benchmark, pp.112-124.

Bulduk S, Berk ÖS, Özkul H. (2014). Duyum ve Algı Psikolojisi. Ankara: HYB.

Case-Smith, J. (1996). Fine Motor Outcomes in Preschool Children Who Receive Occupational Therapy Services. *American Journal of Occupational Therapy*, 50 (1), 52-61.

Coakley, J. (1993). Social Dimensions of Intensive Training and Participation in Youth Sports, Intensive Participation in Children's Sports, Cahili, B. R. and Pearl, A. J. , Human Kinetics Publishers, Champaign, p.77.

Cüceloğlu, D. (1992), İnsan Ve Davranışı, Remzi Kitapevi, İstanbul.

Çağlak Sarı S. (2011). Okul Öncesi Çocuk ve Hareket Eğitimi, Nobel Yayınları, Ankara.

Chang M. ve ark.(2019). The Effects of Sensory Processing Patterns on Perceived Stress and Sleep Quality Among College Students, American Journal of Occupational Therapy , Ağustos 2019, Cilt. 73

Dever, Ayhan. Spor Sosyolojisi. İstanbul: Başlık Yayın Grubu; 2010, s: 25-271

Doğu, G. ve ark. (2006). Spor Bilimlerine Giriş, Spor Yayınevi, Ankara.

Dunn W, Brown C, McGuigan A. (1994). The Ecology of Human Performance: A Framework for Considering the Effect of Context. American Journal of Occupational Therapy. 48(7):595-607.

Dunn, W., Brown, C. (2002). Adolescent-Adult Sensory Profile: User's Manual: Therapy Skill Builders, San Antonio.

Engel-Yeger, B.,Dunn, W. (2011). The relationship between sensory processing difficulties and anxiety level of healthy adults. The British Journal of Occupational Therapy, 74 (5), 210-216.

Engel-Yeger, B. (2012). Validating the Adolescent/Adult Sensory Profile and examining its ability to screen sensory processing difficulties among Israeli people. The British Journal of Occupational Therapy, 75 (7), 321-329.

Engel-Yeger B., Rosenblum S.(2016). Do Sensory Processing Abilities Impact Daily Occupational Engagement Among Older Adults? American Journal of Occupational Therapy, August 2016, Vol. 70,

Engin G. Kültür Kişilik İlişkisi.(t.y.). Erişim 15 Mayıs 2015, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/26/1242/14158.pdf>

Eroğlu, B. (2011) Öğretmenlik Uygulamasının Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Mesleki Yeterlikleri ve Mesleğe Yönelik Tutumları Üzerine Etkileri, Yayınlanmış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Fişek, K. (1985) 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi 1. Baskı İstanbul. s. 7-12

Fişek, K. (1998). Dünya' da ve Türkiye' de Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, Bağırhan Yayımevi, Ankara.

Güven, Ş. (2018). Sporcularda Motor Davranış Hızı ve Gücünün Öngörücüsü Olarak Yaklaşma, Kaçınma Motivasyonu ve Kişilik. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Doktora tezi, Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Hasırcı, S. (2013). Die Gaste, SAYI: 27 / Mayıs-Temmuz, syf 12-13.

Heper E (2012). Sporla ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi, Spor Bilimlerine Giriş (Ed.: Ertan H), Anadolu Üniversitesi Yayınları no:2509. Eskişehir.

İsmail N., Lawson L.M., Dean E., Dunn W. (2018). American Journal of Occupational Therapy , Kasım 2018, Cilt. 72

Jerome, E.M., Liss M. (2005). Relationships Between Sensory Processing Style, Adult Attachment, and Coping. Personality and Individual Differences. 38(6):1341-52.

Johnson, M.E., Irving, R. (2008). Bir kolej popülasyonunda duyuusal savunmacılığın etkileri. Duyu Bütünleme Özel İlgi Bölümü Üç Aylık , 31 (2), 1–3.

Kale, R., Erşen, E. (2003). Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş. 1. Baskı Nobel Yayınları, Ankara. s. 7.

Karakaya, I., Coşkun, A., Ağaoğlu, B. (2006). Anatolian Journal of Psychiatry, sayı 7:162-166.

Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 24. Baskı, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Kinnealey, M., Fuiek, M. (1999). The relationship between sensory defensiveness, anxiety, depression and perception of pain in adults. Occupational Therapy International, 6 (3), 195-206.

Koruç, Z., Bayar P. (1989). Sporun Kişilik Üzerine Etkilerini Araştırma Raporu, 48-51, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, SESAM, Ankara.

Kranowitz, C.S. (2014). Senkronize Olamayan Çocuk - Duyu Bütünleme Bozukluğunu Anlayabilme ve Onunla Başa Çıkabilme. Pepino Yayınları, İstanbul.

Küçük, V., Koç, H. (2004) Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10, 131–142.

Küçükgüçlü, O., Esen, A., Yener, G. (2009). The reliability and validity of the caregiver burden inventory in Turkey, Journal of Neurological Sciences-Turkish, Vol. 26 (1).

Larson, C.A. (1970). Curriculum Foundation and Standarts for Physical Education, Englewood Cliffs, New Jersey.

Lopez, A., Kume, J. (2018). Inclusive Sports and Fitness Model: Occupation-Based Sports Program Designed to Advance Sensory, Motor, and Process Skills, The American Journal of Occupational Therapy, Vol. 72.

Lumpkin A., Avery M.(1986). Physical Education Activity Program Survey, Journal of Teaching in Physical Education, Volume:5, Issue:3, 185-187.

Martinot J, Allilaire J, Mazoyer B, Hantouche E, Huret J, Legaut-Demare F, Deslauriers AG, Hardy P, Pappata S, Baron JC, Syrota A.(1990). Obsessive-Compulsive Disorder: A Clinical, Neuropsychological and Positron Emission Tomography Study. Acta Psychiatrica Scandinavica. 82(3):233-42.

May-Benson, T. ve Kinnealey, M.(2012). Duyusal işleme bozukluğu olan yetişkinler için değerlendirme ve müdahaleye yönelik bir yaklaşım. OT Uygulaması, 17 (17), CE-1–CE-8.

Orlick, T.D. (1974). Sport Participation: A Process of Shaping Behavior, Human Factors, 16, pp.558-561.

Öçalan, M. ve Erdoğan, M. (2009). Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(3), 280-291.

Ötken, N. (2011). Dans ve Hareket, Akademik Araştırmalar Dergisi, Yıl 12 (48), 287- 311.

Özbakır, M. (2010). “Duyusal İşleme Ölçeği-Ev Formu’nun Türkiye Koşullarına Uyarlanması”, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Zihin Engelliler Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı Tezi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden edinilmiştir.

Özbek, O. (1999). "Sporda Etik Dışı Davranış Alanları ve Etik İlkeler", Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı: 4, s.38.

Özdenk, S. (2018). Beden Eğitimi ve Spor, Faydaları, Önemi ve Sınıflandırılması, Gece Kitaplığı, s.77-89

Özer D.S., Özer K. (2012). Çocuklarda Motor Gelişim. 7.Baskı, Nobel Yayınları, Ankara.

Pate O. (2000). Sensory integration. Speech And Language Therapy In Practice.

Pangrazi R.P., Vincent, SD. (2002), An Examination of the Activity Patterns of Elementary School Children, Human Kinetic Journals, Volume:14, Issue:4, 432-431.

Pfeiffer, B. (2016). İşe katılım için duyuşsal entegrasyona değinmek, SIS Üç Aylık Uygulama Bağlantıları, 1 (2), 29–30.

Rieke EF, Anderson D. (2009). Adolescent/Adult Sensory Profile and Obsessive–Compulsive Disorder. American Journal of Occupational Therapy. 63(2):138-45.

Röthig P. ve Ark. (2003). Sport wissen schaftliches Lexikon, 494, Verlag Karl Hofmann Schondorf.

Schaaf C. R., Mailloux Z. (2019). Klinisyenin Uygulama Rehberi, syf 5.

Seraslan, M.Z. (1997). "Spor Talebini Yönlendiren ve Etki den İç ve Dış Pazarlama Çevresi Faktörlerine İlişkin Araştırma", Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu 2. Spor Bilimleri Kongresi, İstanbul.

Smith Roley S, Mailloux Z, Miller-Kuhaneck H, Glennon T. (2007). Understanding Ayres' Sensory Integration.

Sunay, H., Bayraktar, B. (2004). "The Factors Affecting Turkish Elite Men and Women Volleyball Players Starting Sports and Their Expectations", ICHPER-SD The TSSA 8th International Sports Science Congress, Antalya-Turkey, November 17-20.

Şimşek, Gökdemir. (2006). SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı: IV s.83-90.

Tanalp, (1975). Duyu Fizyolojisi, Ankara Üniversitesi Basımevi, s.5, Ankara.

Tekeci Y.(2018). Esrar Bağımlısı Olan Bireylerde Duyusal İşleme Süreçlerinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Tekin G., Aykora E., Bozacı S. ve Eliöz M. (2011). Dövüş ve Takım Sporcularının Yalnızlık Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması, Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 28-36.

Tiryaki Ş. (2000). Spor Psikolojisi, Kavramlar, Kuramlar, ve Uygulama, Eylül Yayınları, s.107, Mersin.

Üçgöl M.Ş., Karahan, S., Öksüz Ç. (2017). Reliability and validity study of Turkish version of Adolescent/Adult Sensory Profile, British Journal of Occupational Therapy, Volume: 80 issue: 8, page(s): 510-516.

Voigt, D. (1998). Spor Sosyolojisi, Çev: Ayşe Atalay, Alkım Yayınları, s, 118-126, İstanbul.

Yetim A.(2011). Sosyoloji ve Spor, Topkar Matbaacılık, Ankara.

Yıldız, D. (2002). Çağlar Boyu Türklerde Spor, Telebasım, İstanbul

Watts, T., Stagnitti, K., Brown, T. (2014). Relationship between play and sensory processing: A systematic review. American Journal of Occupational Therapy; 68(2):e37-e46.

Yıldırım, Y., Sunay, H. (2009). “Türkiye’de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri” SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı: VII (3), s.103-109.

1896’dan Bugüne Olimpiyatlar, Türk Dış Ticaret Bankası Yayınları, İstanbul,1984.



EK-1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın katılımcı;

Adolesan ve yetişkinlerin **duyusal becerilerini** değerlendiren bu anket ile Spor Bilimleri Fakültesi / Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin **spor branşı** ile **duyusal profilleri** arasındaki ilişkiyi belirlemek için hazırlanmıştır. Çalışma Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans çalışması olarak yapılmaktadır. Çalışmada kullanılan anket sorularına vereceğiniz yanıtlar ile duyu profilinizin spor branşı seçiminize etkisi belirlenmeye çalışılacaktır. Bu nedenle sorulan soruların tümüne içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın objektifliği açısından önem taşımaktadır.

Bu anket formu aracılığı ile elde edilecek bilgiler sadece bilimsel araştırmalar için kullanılacaktır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder çalışma ile ilgili herhangi bir sorun olduğunda aşağıda iletişim bilgileri verilen kişi ile iletişime geçiniz.

Fizyoterapist Duygu SOYSAL

Tel: 05537017578

e-mail: dsoysal92@gmail.com

I. BÖLÜM

1. Yaşınız:
2. Cinsiyetiniz: Kadın: Erkek:
3. Annenizin eğitim durumu:
4. Babanızın eğitim durumu:
5. Annenizin mesleği:
6. Babanızın mesleği:
7. Bitirdiğiniz lise:
8. Fakülte/BESYO'da hangi bölümde öğrenim görüyorsunuz? :
.....
9. Kaç yıldır spor yapıyorsunuz:
10. Yaptığınız spor branşı:
11. Ailenizde başka spor yapan var mı?:
12. Yaptığınız spor branşında milli oldunuz mu?
13. Eğer milli olmuşsanız kategorisini belirtiniz? (yıldız, genç, ümit, büyükler):
.....
14. Spor yapmanız için sizi kim teşvik etti:

EK-2: ADÖLESAN/YETİŞKİN DUYU PROFİLİ ANKETİ ÖRNEĞİ

Table 1
Four-Factor Model of the Adult Sensory Profile

Intended Subscale	Item	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
A	I avoid eye contact.	.588			
A	I prefer sedentary activities.	.584			
S	I become disoriented after bending over.	.535			
A	I choose to spend my time in quiet activities.	.509			
R	I have to ask people to repeat things.	.503			
R	I don't notice when my name is called.	.494			
R	I seem slower than others when trying to follow an activity or task.	.488			
R	I don't notice when other people come in the room.	.486			
R	I don't pick up on what others are saying.	.480			
R	It takes me more time to wake up in the morning.	.454			
A	I keep the shades down.	.454			
R	I am unaware of odors that others notice.	.438			
R	I trip over or bump into things.	.426			
A	I avoid situations where unexpected things might happen.	.418			
R	I don't seem to notice when someone touches me.	.416			
R	I don't seem to notice when my hands or face are dirty.	.414			
R	I have a high pain tolerance.	.411			
S	I gag easily with food textures or food utensils.	.409			
A	I stay away from crowds.	.408		.405	
R	I don't get jokes as quickly as others.	.408			
R	I miss street signs.	.403			
K	I enjoy how it feels to move about.		.674		
K	I like to wear colorful clothing.		.582		
K	I choose to engage in physical activities.		.573		
K	I do things on the spur of the moment.		.569		
K	I find opportunities to visit places that have bright lights.		.564		
A	I wear sunglasses when outside.		.564		
K	I like to attend events with a lot of noise.		.519		
K	When I see fresh flowers, I go over to smell them.		.481		
K	I touch others when I'm talking.		.457		
K	I find activities to perform in front of others.		.444		
K	I like how it feels to get my hair cut.		.440		
K	I enjoy being close to people who wear perfume or cologne.		.439		
K	I work on two or more tasks at the same time.		.438		
K	I like to go barefoot.		.435		
K	I hum, whistle, sing, or make other noises.		.420		
S	I am distracted if there is a lot of noise around.			.743	
A	I stay away from noisy settings.			.691	
A	When others are watching TV, I leave the room or ask them to turn it down.				.635
S	I find it difficult to work with background noise.			.629	
S	I am bothered when I see lots of movement around me.			.551	
S	I am bothered by unsteady or fast-moving images.			.538	
A	I use strategies to drown out sound.			.529	
S	I startle easily from unexpected or loud noises.			.409	
S	I stay away from crowds.	.408		.405	
A	I avoid stores with strong odors.				.649
S	I am uncomfortable in certain fabrics.				.531
S	I dislike having my back rubbed.				.510
S	I don't like particular food textures.				.573
S	I don't like strong-tasting mints or candies.				.422
S	I feel discomfort when brushing my teeth.				.420
A	I stay away from standing in line.				.409

Note. Table includes items with factor loadings > .40. R = low registration; S = sensory sensitivity; A = sensation avoiding; K = sensation seeking.

Referans: Brown, C., Tollefson, N., Dunn, W., Cromwell, R., Filion, D. (2001) The Adult Sensory Profile: measuring patterns of sensory processing. Am J Occup Ther, 55(1), 75-82.

EK-3: TURNITIN RAPORU

Tez(DuyguS)

ORJİNALLİK RAPORU

%**22**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**18**

İNTERNET KAYNAKLARI

%**3**

YAYINLAR

%**11**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

Submitted to TechKnowledge Turkey

Öğrenci Ödevi

%**3**

2

Submitted to Istanbul Medipol Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

%**2**

3

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

%**2**

4

www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%**2**

5

hdl.handle.net

İnternet Kaynağı

%**1**

6

docplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

7

burkonturizm.com

İnternet Kaynağı

%**1**

8

www.sporbilim.com

İnternet Kaynağı

%**1**

9

www.researchgate.net

İnternet Kaynağı

%**1**

EK-4: ANKET KULLANIM İZNİ



merve şuay üçgül <m.suaydin@gmail.com>

3 Ara 2020 16:04



Alıcı: ben ▾

Sayın Duygu Soysal,

Türkçe geçerlilik/güvenirlilik çalışmasını yaptığımız Dunn'ın Adolesan/Yetişkin Duyu Profili Anket'i'ni "SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DUYU PROFİLLERİ İLE SPOR BRANŞI SEÇİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ" adlı çalışmanızda kullanılmasında sakınca yoktur.

İyi çalışmalar dilerim.

Uzm Fzt Merve Şuay Üçgül

duygu soysal <dsoysal92@gmail.com>, 1 Ara 2020 Sal, 18:45 tarihinde şunu yazdı:



ÖZGEÇMİŞ

06.06.1992 tarihli Ordu doğumlu. İlk, orta ve lise eğitimini Ordu' da tamamladı. 2016 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü' nü bitirdi. 2018 yılında Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı' nda yüksek lisans programına başladı ve halen eğitimine devam etmektedir.

